

Ieder z'n recht

Wat rechtszaken vertellen over gemeentelijk handelen

Rekenkamer Tilburg

Mei 2026

Hayke Veldman, Hans Mulder, Marloes van Rijswijk-van Mook, Marga Vermeer, Deborah van Gestel-Mulders

Inhoud

Voorwoord	3
DEEL 1. Rekenkameronderzoek rechtszaken gemeente Tilburg	4
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Centrale onderzoeksvraag en deelvragen	5
1.4 Leeswijzer	6
1.5 Hoor en wederhoor	6
1.6 Nawoord	6
Hoofdstuk 2 Afbakening onderzoek, begrippen en proces(schema's)	8
2.1 Afbakening onderzoek en begrippen	8
2.1.1 Rechtsgebieden	8
2.1.2 Definities rechtszaken bestuurs- en civielrecht	9
2.1.3 Afbakening onderzoek	9
2.1.5 De algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb)	11
2.2 Procesbeschrijvingen: de weg naar een rechtelijke uitspraak	12
2.2.1 Bestuursrechtelijke procedures	12
2.2.2 Civielrechtelijke procedures	16
2.2.3 Processchema's	17
Hoofdstuk 3 Dataverzameling en methode data-analyse	18
3.1 Dataverzameling	18
3.2 Methode data-analyse	18
Hoofdstuk 4 Analyse: Cijfers over rechtszaken	22
4.1 Bestuursrechtelijke procedures	22
4.1.1 Aantallen ontvangen bezwaren in relatie tot beroep en hoger beroep	22
4.1.2 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2024	25
4.1.3 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2023	26
4.1.4 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2022	28
4.1.5 Beroep en hoger beroep 2024, 2023 en 2022 vergeleken	30
4.1.6 Beroep en hoger beroep naar aanleiding van raadsbesluiten	32
4.2 Civielrechtelijke procedures	33
4.2.1 Bodemprocedures in behandeling genomen door advocaten in dienst van de gemeente	33
Hoofdstuk 5 Analyse: Patronen	34
5.1 Bestuursrechtelijke procedures	35
5.2 Civielrechtelijke procedures	37
Hoofdstuk 6 Analyse: Inzichten uit interviews	40
6.1 Bestuursrechtelijke procedures	40
6.2 Civielrechtelijke procedures	42
6.3 Positie en rol gemeenteraad	43

Hoofdstuk 7 Conclusies en aanbevelingen	45
7.1 Conclusies	45
7.2 Aanbevelingen	48
Lijst met afkortingen	51
DEEL 2. Bestuurlijke reactie College van Burgemeester en Wethouders	52

Bijlagen	55
Bijlage 1: Vragenlijsten interviews	56
Bijlage 2: Overzicht zaaknummers rechtszaken	58

Voorwoord

Rekenkameronderzoek kan niet tot stand komen zonder de medewerking van ambtelijk betrokkenen. In dit onderzoek was dat in het bijzonder de afdeling Juridische Zaken & Inkoop (JUR). Wij spreken onze dank uit aan allen die hebben bijgedragen aan het aanleveren van relevante documentatie, cijfers en uitspraken over rechtszaken.

Tegelijkertijd hebben we bij dit onderzoek moeten constateren dat er sprake was van een gebrekkige aanlevering van data. Tijdens het ambtelijk hoor & wederhoor bleek dat de door afdeling JUR aangeleverde data aan de Rekenkamer Tilburg niet juist en onvolledig waren. Een aanzienlijk deel van de zaken ten behoeve van de analyse over het achterhalen van patronen, bleek niet onherroepelijk en viel daarmee buiten de scope van het onderzoek. Daarnaast bleken niet alle uitspraken in (hoger) beroep te zijn gedeeld die mogelijk wel binnen de scope van het onderzoek vielen. We hebben daarom moeten besluiten het onderzoek te heropenen, inclusief het opstellen van een aangepast ontwerprapport en een tweede ronde van ambtelijk hoor & wederhoor. Data zijn na heropening vervolgens meermaals door de afdeling JUR aangepast en aangeleverd. De Rekenkamer vindt het zorgelijk dat juiste en complete data niet op orde waren.

Als gevolg van de gebrekkige aanlevering van data en de daardoor ontstane vertraging, is het definitieve rapport later gereedgekomen dan oorspronkelijk beoogd. Dit betreuren wij. De gemeenteraad is hierover op 13 januari 2026 geïnformeerd via een Rekenkamerbrief.

Daarnaast hebben wij tijdens dit onderzoek moeten constateren dat geen van de portefeuillehouders vanuit het college van B&W bereid was deel te nemen aan een interview; portefeuillehouders meenden ofwel bij geen of weinig rechtszaken betrokken te zijn geweest, ofwel onvoldoende lang als wethouder werkzaam te zijn geweest om de vragen te kunnen beantwoorden. De Rekenkamer acht het wenselijk dat (een vertegenwoordiging vanuit de) portefeuillehouders deelnemen aan ieder (toekomstig) rekenkameronderzoek.

DEEL 1

REKENKAMERONDERZOEK
RECHTSZAKEN GEMEENTE TILBURG

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Uit gesprekken met de Tilburgse fracties over mogelijke onderzoeksonderwerpen voor 2024/2025 kwam naar voren dat de gemeenteraad (vanaf nu: raad) meent dat er de afgelopen jaren steeds meer rechtszaken worden gevoerd tegen de gemeente Tilburg (vanaf nu: gemeente), waarbij de raad vermoedt dat de gemeente relatief veel rechtszaken verliest.

De Rekenkamer Tilburg (vanaf nu: RKT) onderzoekt welke rechtszaken binnen het bestuursrecht en het civielrecht de gemeente de afgelopen jaren (2022 t/m 2024) heeft gevoerd, wat de aanleiding, de doorlooptijd en de uitkomst van deze rechtszaken is, of daar patronen in waarneembaar zijn en wat daaruit eventuele leerpunten zijn.

1.2 Doelstelling

Het onderzoek beoogt inzicht te bieden in:

- Een op feiten gebaseerd beeld van welke rechtszaken de gemeente de afgelopen jaren heeft gevoerd, wat de aanleiding, doorlooptijd en uitkomst van deze rechtszaken is, of daar patronen in waarneembaar zijn en of daar mogelijk leerpunten uit af te leiden zijn.
- De RKT formuleert afhankelijk van de bevindingen en conclusies uit het onderzoek mogelijke aanbevelingen om het voeren van rechtszaken door de gemeente verder te versterken.

1.3 Centrale onderzoeksvraag

In navolging van de doelstelling is de volgende [centrale vraagstelling](#) geformuleerd:

Welke rechtszaken heeft de gemeente Tilburg de afgelopen jaren gevoerd, wat was de aanleiding, de doorlooptijd en de uitkomst van deze rechtszaken en welke leerpunten kunnen hier mogelijk uit afgeleid worden?

Daarbij zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. [Rechtszaken](#)
  - In welke geschillen, waar de gemeente partij in was, zijn er in de afgelopen jaren definitieve rechterlijke uitspraken gedaan?
2. [Aanleiding en uitkomst](#)
  - Wat was de aanleiding, de doorlooptijd en de uitkomst van deze rechtszaken?
  - Zijn er hierin patronen waarneembaar?
3. [Resultaten en effectiviteit](#)
  - In welke van deze rechtszaken is het initiële besluit¹ door de gemeente in stand gebleven?
  - Zijn er hierin patronen waarneembaar?

---

¹ Met initieel besluit wordt aan de ene kant de beslissing op bezwaar bedoeld als het gaat om bestuursrechtelijke procedures. Ook kan het gaan om een bestuursrechtelijk primair besluit in verband met rechtstreekse beroepen, bijvoorbeeld omdat de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (UOV) wordt gevolgd. Bij een civiele procedure is het initieel besluit een kwestie waarbij de rechtspersoon gemeente Tilburg als procespartij optreedt (als gedaagde of eiser) in verband met een conflictsituatie.

4. Leerpunten

- Welke leerpunten kunnen mogelijkwijs worden afgeleid uit de beantwoording van de onder 1, 2 en 3 geformuleerde deelvragen?

5. Positie en rol van de gemeenteraad

- Hoe is de gemeenteraad betrokken geweest bij deze rechtszaken?
- Zijn de instrumenten die de gemeenteraad heeft om (desgewenst) sturing en controle uit te oefenen voldoende en effectief ingezet door de gemeenteraad?

1.4 Leeswijzer

De opzet van deze rapportage is als volgt. Deel 1 betreft het rekenkameronderzoek. Hoofdstuk 1 vormt de inleiding. In hoofdstuk 2 kadert de RKT het onderzoek af, geeft een toelichting op begrippen in het onderzoek en schetst de RKT het proces van gerechtelijke uitspraken. Hoofdstuk 3 gaat in op de wijze van data-verzameling en methode van data-analyse door de RKT. In hoofdstuk 4 geeft de RKT haar analyse van cijfers over rechtszaken weer. Hoofdstuk 5 gaat in op de patronen die de RKT constateert op basis van de geanalyseerde rechtszaken. Hoofdstuk 6 geeft een verdere verdieping op de analyse via de inzichten vanuit de interviews. In hoofdstuk 7 deelt de RKT haar conclusies en aanbevelingen. Deel 2 betreft de bestuurlijke reactie van het college van Burgemeester & Wethouders (vanaf nu: college).

1.5 Hoor en wederhoor

Hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden door de verslagen van interviews ter verificatie op onjuistheden en onvolledigheden terug te leggen bij geïnterviewden. Aan de geïnterviewden heeft de RKT vervolgens het verzoek gedaan om het rapport (zonder conclusies en aanbevelingen) te toetsen op feitelijke onjuistheden en onvolledigheden. De door hen genoemde suggesties zijn door de RKT overgenomen wanneer het ook feitelijke onjuistheden of onvolledigheden betrof. Vervolgens is het ontwerprapport aangeboden aan het college met het verzoek om een bestuurlijke reactie. Deze reactie is integraal opgenomen in het eindrapport (deel 2).

1.6 Nawoord

De RKT heeft kennisgenomen van de bestuurlijke reactie van het college (d.d. 12 mei 2026), zoals opgenomen in deel 2 van het onderzoeksrapport. Wij waarderen dat het college de aanbevelingen overneemt en de verdere verbeteringen wil oppakken. Tegelijkertijd zien wij aanleiding om op twee punten kort te reageren.

In de eerste plaats blijft van belang dat de uitvoering van het onderzoek is bemoeilijkt door een onvolledige en op onderdelen onjuiste aanlevering van gegevens. Dat heeft geleid tot vertraging, heropening van het onderzoek en een extra ronde van hoor en wederhoor. De RKT heeft dit in het voorwoord opgenomen, niet om de inzet van betrokken ambtenaren tekort te doen, maar omdat de kwaliteit en volledigheid van informatievoorziening essentieel zijn voor onafhankelijk rekenkameronderzoek.

In de tweede plaats constateert de RKT dat geen van de portefeuillehouders bereid was deel te nemen aan een interview. De RKT acht dat ongebruikelijk. De door het college gegeven toelichting - dat bewust niet vanuit individuele portefeuillehouders is gereageerd om de scheiding tussen inhoud en juridische zaken te borgen - begrijpt de RKT, maar beschouwt deze niet als een toereikende grond om bestuurlijke deelname aan een interview achterwege te laten. Juist waar een onderzoek raakt aan bestuurlijke verantwoordelijkheid, is bestuurlijke duiding van belang.

Ten aanzien van de kanttekening over het gebruik van Artificiële Intelligentie (AI) merkt de RKT op dat zij zelf verantwoordelijk is voor de keuze en toepassing van haar onderzoeksmethoden. Voor elke methode - documentanalyse, data-analyse, interviews en digitale hulpmiddelen - geldt dat deze zorgvuldig,

controleerbaar en verantwoord moet worden ingezet. De RKT onderschrijft het belang van zorgvuldigheid, maar bewaakt daarbij haar onafhankelijke onderzoeksruimte en methodologische verantwoordelijkheid.

De RKT vertrouwt erop dat de constructieve houding die het college in zijn reactie toont ook in de uitvoeringspraktijk haar beslag krijgt en dat bij toekomstige onderzoeken de samenwerking soepel zal verlopen.

2. Afbakening onderzoek, begrippen en proces(schema's)

In hoofdstuk 2 kadert de RKT het onderzoek, geeft een toelichting op begrippen en definities in het onderzoek en schetst het proces over de weg naar gerechtelijke uitspraken.

2.1 Afbakening onderzoek en begrippen

2.1.1 Rechtsgebieden

Er bestaan binnen de rechtspraak verschillende [rechtsgebieden](#)², waarbij de RKT de volgende rechtsgebieden onderzoekt:

- **Bestuursrecht:** Ook wel publiekrecht genoemd. Een bestuursrechter spreekt recht in conflicten tussen particulieren en overheid en tussen organisaties en overheid. Dit zijn met name rechtszaken waarbij particulieren of organisaties, waaronder 3e belanghebbenden, het niet eens zijn met een besluit van de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan een besluit over een uitkering, een subsidie, een verblijfsvergunning, een omgevingsvergunning. Het gaat in dit onderzoek ook om zaken in relatie tot rechtstreeks beroep naar aanleiding van raadsbesluiten. In relatie tot bestuursrecht is het college van B&W of de burgemeester bevoegd.
- **Civilrecht:** Ook wel privaatrecht genoemd. In het civilrecht gaat het om conflicten tussen particulieren, tussen organisaties, tussen particulieren en organisaties en tussen particulieren en een rechtspersoon (hier, de gemeente Tilburg). Het gaat dus hier om procedures waarin de gemeente als civielrechtelijk persoon handelt en geen publiekrechtelijke handelingen verricht. Denk bijvoorbeeld aan overeenkomsten en contracten die de gemeente sluit. Het initiatief tot handhaving van het recht ligt bij de partijen zelf. Dit betekent dat het aan de benadeelde partij is om een rechtszaak aan te spannen en de rechter te vragen om een beslissing te nemen. Bij een verzoekschriftprocedure gaat het overigens om een aanvraag zonder direct conflict, zoals een bewind of faillissement. In relatie tot civilrecht is de publiekrechtelijke rechtspersoon, zijnde de gemeente Tilburg, bevoegd.

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen bestuursrechtelijke en civilrechtelijke procedures nader geduïd:

	Bestuursrechtelijke procedures	Civilrechtelijke procedures
Partijen en aard van het geschil	Geschillen tussen particulieren/organisaties en overheid. Voorbeelden: vergunningen, belastingen, sociale zekerheid, handhaving.	Geschillen tussen particulieren/organisaties of organisaties onderling (soms ook overheid als privaatrechtelijke partij). Voorbeelden: contracten, eigendom, schadeclaims.
Rechtsgebied en wetgeving	Publiekrecht: Algemene wet bestuursrecht (Awb) en bijzondere wetten.	Privaatrecht: Burgerlijk Wetboek en Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
Start van de procedure	Start meestal met bezwaar tegen een besluit (art. 1:3 Awb). Daarna beroep bij de bestuursrechter en eventueel hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Geen verplichte advocaat.	Start met dagvaarding (geldvordering, contract) of verzoekschrift (bijv. echtscheiding). Advocaat meestal verplicht (behalve bij kantonrechter).
Rol van de rechter	Toetst aan wet én algemene beginselen van behoorlijk bestuur (zorgvuldigheid, evenredigheid, motivering). Kan besluiten vernietigen en bestuursorgaan opdragen nieuw besluit te nemen.	Partijen zijn gelijkwaardig; rechter beslist op basis van bewijs en privaatrechtelijke regels. Kan schadevergoeding toekennen of nakoming van contract afdwingen.
Rechtsmiddelen en doorlooptijd	Bezwaar, beroep, hoger beroep.	Kort geding (spoed), bodemprocedure, hoger beroep, cassatie.

² [Rechtsgebieden | Rechtspraak.](#)

Kosten en toegankelijkheid	Griffierecht relatief laag, geen verplichte advocaat.	Hogere kosten, advocaat meestal verplicht.

Tabel 1: Verschillen bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures

Samengevat, het bestuursrecht regelt de verhouding burger-overheid en kent een laagdrempelige bezwaar- en beroepsprocedure met toetsing aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur (vanaf nu: abbb, zie voor uitleg paragraaf 2.1.4), terwijl civielrecht privaatrechtelijke geschillen tussen gelijkwaardige partijen behandelt via dagvaarding of verzoekschrift en een meer formele, kostbare rechtsgang betreft.

2.1.2 Definities rechtszaken bestuurs- en civielrecht

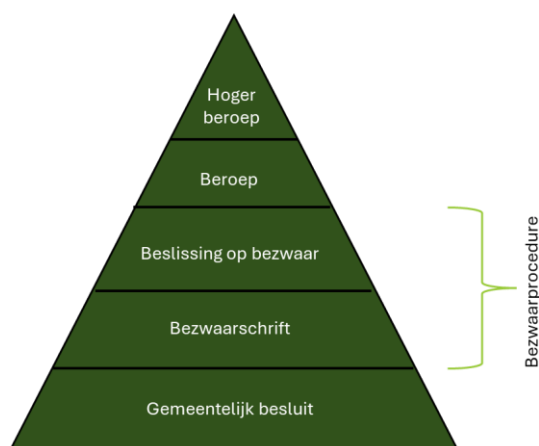
De RKT hanteert de volgende definities van rechtszaken binnen het bestuursrecht en binnen het civielrecht:

Definitie rechtszaken bestuursrecht (bestuursrechtelijke procedures): Alle gerechtelijke procedures binnen het bestuursrecht waarbij de gemeente formeel partij is en, waar na beroep of hoger beroep als gevolg van een beslissing op bezwaar door het college, een definitieve (openbare) uitspraak is gedaan door een rechterlijke instantie.	Definitie rechtszaken civielrecht (civielrechtelijke procedures): Alle gerechtelijke procedures binnen het civielrecht waarbij de gemeente formeel als rechtspersoon partij is en, waar na 'een zaak in eerste aanleg' (kort geding of bodemprocedure) of na 'een zaak in tweede aanleg' (hoger beroep van zaken in eerste aanleg), een definitieve (openbare) uitspraak is gedaan door een gerechtelijke instantie.

2.1.3 Afbakening onderzoek

Het visualiseren van het *bestuursrecht proces* via een piramide maakt de structuur en hiërarchie van rechtsmiddelen duidelijk:

1. **De piramide kent een hiërarchische opbouw**
Het proces van appelleren kent de volgende niveaus; bezwaar, beroep (rechtbank), hoger beroep (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (vanaf nu: RvS)/gerechtshof), indien van toepassing cassatie (Hoge Raad). Een piramide laat deze lagen visueel zien: breed aan de basis (veel primaire besluiten), smal aan de top (weinig zaken halen cassatie).
2. **Afnemende aantallen en toenemende complexiteit hoger in de piramide**
Onderin de piramide; veel besluiten waartegen bezwaar mogelijk is. Bovenin de piramide; slechts een klein deel van beroep gaat door naar hoger beroep. De piramide benadrukt dat hoe hoger, hoe specialistischer en complexer de toetsing wordt.
3. **Duidelijke richting en filterwerking**
De piramide geeft een stroom van rechtsbescherming weer; elke laag filtert zaken op juridische merites³ en het laat zien dat niet elk geschil alle niveaus bereikt.

Om het onderzoek naar rechtszaken binnen het bestuursrecht af te bakenen, kijkt de RKT naar de bovenkant van de piramide; naar **beroep en hoger beroep**, met gerechtelijke uitspraken **gegrond en ongegrond** in

³ Hoe een zaak juridisch in elkaar steekt en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn.

de jaren 2022, 2023 en 2024. Voor de analyse van patronen in rechtszaken in hoofdstuk 5 onderzoekt de RKT enkel onherroepelijke zaken⁴, voor de analyse van cijfers over rechtszaken is er geen uitsplitsing te maken in onherroepelijke en niet onherroepelijke zaken en dus onderzoekt de RKT beide). Als gevolg hiervan; gemeentelijke besluiten en daaropvolgende bezwaarprocedures worden buiten beschouwing gelaten. Immers, dit onderzoek onderzoekt alleen gerechtelijke procedures.

Wat betekent gegrond en ongegrond? Als een beroep of hoger beroep gegrond blijkt, betekent dit dat de eiser die het beroep of hoger beroep heeft ingesteld, (bij gegrond) in het gelijk is gesteld door de rechter. De gemeente is dan in het ongelijk gesteld (bij gegrond). Is een beroep of hoger beroep ongegrond verklaard, dan houdt dit in dat de eiser niet in het gelijk is gesteld door de rechter. De gemeente is dan in het gelijk gesteld.

Beroepszaken of hoger beroepszaken kunnen ook ingetrokken zijn door de eiser of niet ontvankelijk zijn verklaard:

- Ingetrokken beroepszaken of hoger beroepszaken betekent dat de eiser (de partij die de rechtszaak heeft aangespannen) besluit om de procedure stop te zetten. Dit kan verschillende redenen hebben; de eiser (of gemachtigde acht het beroep of hoger beroep niet (langer) kansrijk, partijen bereiken onderling een oplossing zonder tussenkomst van de rechter, er wordt tijdens een (hogere) beroepsprocedure een schikking getroffen waarbij het (hogere) beroep wordt ingetrokken, of de rechtbank verwijst de zaak naar een andere rechterlijke instantie omdat deze niet bij de betreffende rechtbank thuishoort.
- Een (hoger) beroep wordt niet-ontvankelijk verklaard als het niet voldoet aan de formele vereisten. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het (hogere) beroep te laat is ingediend, het griffierecht niet is betaald, verplichte documenten ontbreken, of de juiste procedure niet is gevolgd. Ook kan een niet-ontvankelijkheid worden uitgesproken als de indiener geen belanghebbende is, er geen procesbelang meer bestaat, of er geen geldig bezwaar aan het (hogere) beroep ten grondslag ligt.

Aangezien de RKT inzicht wenst te krijgen in de gerechtelijke uitspraken inclusief inhoudelijke motivering voor een gerechtelijke uitspraak, zijn ingetrokken en niet ontvankelijk verklaarde (hoger) beroepszaken (waarbij geen inhoudelijke uitspraak is gedaan) *geen* onderdeel van dit rekenkameronderzoek.

Om het onderzoek verder af te bakenen onderzoekt de RKT niet:

- WOZ-zaken (bestuursrecht): Een WOZ-zaak gaat over (hoger) beroep tegen de beslissing van de gemeente over de waardering van iemands onroerende zaak (WOZ-waarde). WOZ-besluiten worden genomen door de heffingsambtenaar, niet door het college of de raad. Dit onderzoek richt zich echter primair op het handelen van het gemeentebestuur, WOZ-zaken worden daarom buiten beschouwing gelaten.
- Jeugdhulp (bestuursrecht): Tegen een overheidsbesluit zoals een jeugdhulpzaak, kan (hoger) beroep worden ingesteld. Vanwege de kwetsbaarheid en privacy van deze doelgroep worden uitspraken echter niet openbaar gepubliceerd. Er is vanuit afdeling JUR ook geen data verstrekt met betrekking tot jeugdhulpzaken; geanonimiseerde gegevens zijn immers herleidbaar naar personen. Daarom worden jeugdhulpzaken buiten beschouwing gelaten.
- Voorlopige voorziening (bestuursrecht): Een voorlopige voorziening is een tijdelijke beslissing in afwachting van de definitieve uitspraak in een bestuursrechtelijke procedure. Het wordt gebruikt om onomkeerbare schade te voorkomen of een bepaalde situatie tijdelijk te handhaven of wijzigen. Omdat een voorlopige voorziening een tijdelijke beslissing is, bevat een voorlopige voorziening geen definitief rechterlijk oordeel. Voorlopige voorzieningen vallen daarom buiten beschouwing.
- Arbeidsrecht (civielrecht): Het gaat over arbeidsrechtelijke zaken binnen de publieke sector (denk aan zaken over arbeidscontracten en arbeidsomstandigheden). In de periode 2022 t/m 2024 zijn er geen arbeidsrechtelijke zaken onherroepelijk geworden, deze zaken blijven daarom buiten beschouwing.
- Kort geding (civielrecht): Een kort geding wordt gebruikt voor urgente zaken die onmiddellijke actie vereisen in de vorm van een voorlopige voorziening. Na een kort geding dient in de regel alsnog

---

⁴ Onherroepelijke zaken zijn zaken met een definitieve gerechtelijke uitspraak.

een bodemprocedure te worden gestart. In aanbestedingszaken kan dit anders zijn; een kort geding leidt in de regel tot een definitieve uitspraak over de gunning. Vanwege het niet onherroepelijke karakter van een kort geding, worden kort gedingen buiten beschouwing gelaten.

- **Aansprakelijkstellingen (bestuursrecht en civielrecht):** Een aansprakelijkstelling is een formele verklaring waarin iemand verantwoordelijk wordt gesteld voor de schade die de ander heeft geleden. Hierbij wordt duidelijk aangegeven wat er is gebeurd, welke schade is ontstaan en waarom de ander aansprakelijk wordt geacht. Aansprakelijkstellingen zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze geen gerechtelijke procedures betreffen en veelal niet leiden tot een rechterlijke uitspraak. Hierdoor ontbreekt een objectieve juridische toets.

2.1.4 De algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb)

Binnen het bestuurs- en civielrecht zijn de abbb gedragsregels die bestuursorganen (zoals een gemeente) moeten naleven bij het voorbereiden, nemen en uitvoeren van initiële besluiten. Met initieel besluit wordt aan de ene kant de beslissing op bezwaar bedoeld als het gaat om bestuursrechtelijke procedures. Ook kan het gaan om een bestuursrechtelijk primair besluit in verband met rechtstreekse beroepen, bijvoorbeeld omdat de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (UOV) wordt gevolgd. Bij een civiele procedure is het initieel besluit een kwestie waarbij de rechtspersoon gemeente Tilburg als procespartij optreedt (als gedaagde of eiser) in verband met een conflictsituatie.

De abbb zijn deels vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht (vanaf nu: Awb) en deels ontwikkeld in de rechtspraak als ongeschreven recht. Hun doel is inwoners te beschermen tegen willekeur, machtsmisbruik en onzorgvuldigheid van de overheid.

De belangrijkste beginselen zijn⁵:

1. **Legaliteitsbeginsel:** Het bestuursorgaan mag alleen handelen als dat staat beschreven in de wet. Bevoegdheden van het bestuursorgaan berusten op een wettelijke grondslag.
2. **Specialiteitsbeginsel:** Het bestuursorgaan mag bevoegdheden alleen gebruiken voor het doel, oftewel zij mag alleen handelen binnen het doel van de wet. Zo krijgt het bestuursorgaan geen onbeperkte bevoegdheid. Dit hangt samen met een verbod op *détournement de pouvoir*; het bestuursorgaan mag haar macht niet misbruiken, zij mag haar bevoegdheden alleen gebruiken voor het doel waarvoor zij die van de wetgever heeft gekregen.
3. **Fair play beginsel:** Het bestuursorgaan moet eerlijk, onpartijdig en zonder vooringenomenheid handelen.
4. **Zorgvuldigheidsbeginsel:** Het bestuursorgaan moet besluiten zorgvuldig voorbereiden en nemen. Dit betekent dat alle relevante feiten en belangen moeten worden onderzocht en afgewogen voordat een besluit wordt genomen.
5. **Evenredigheidsbeginsel:** Het bestuursorgaan moet alle belangen op evenredige wijze afwegen voordat zij een besluit neemt. De nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zwaar zijn in verhouding tot het doel van het besluit.
6. **Motiveringsbeginsel:** Elk besluit moet goed gemotiveerd zijn door het bestuursorgaan. De inwoner moet kunnen begrijpen waarom een bepaald besluit is genomen en op welke feiten en overwegingen het besluit is gebaseerd.
7. **Gelijkheidsbeginsel:** Gelijke gevallen moeten door het bestuursorgaan gelijk worden behandeld (bijvoorbeeld niet discrimineren). Ongelijke gevallen moeten worden behandeld naar de mate waarin zij verschillen.
8. **Vertrouwensbeginsel:** Als het bestuursorgaan gerechtvaardigde verwachtingen heeft gewekt (bijvoorbeeld door een toezegging), mag zij dit vertrouwen niet zomaar schenden. De inwoner mag na een onvoorwaardelijke, concrete en ondubbelzinnige toezegging van het bestuursorgaan erop vertrouwen dat hij daar recht op heeft. Dit hangt samen met het *dispositievereiste*; beroep op het vertrouwensbeginsel wordt pas gehonoreerd als de inwoner op basis van de toezegging heeft gehandeld én als het nadelig is voor de inwoner bij een ander besluit van het bestuursorgaan achteraf.

---

⁵ Via de afdeling JUR is de RKT gewezen op de uitleg van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur op <https://youtu.be/-4Cpk1FZHzo?si=51EopsBD3XulM9Pr>.

9. **Rechtszekerheidsbeginsel:** De inwoner moet zeker zijn van besluiten die eerder door het bestuursorgaan zijn genomen. De inwoner mag erop vertrouwen dat als hij iets al langer doet, hij dit ook mag voorzetten.

Het thema 'betrouwbare overheid' binnen het bestuursrecht weerspiegelt de verwachting dat bestuursorganen op consistente, transparante en rechtsstatelijke wijze handelen. Voor de rechterlijke macht, dus rechtbanken, de RvS en de Centrale Raad van Beroep (vanaf nu: CRvB), betekent dit dat zij in hun toetsing van bestuursrechtelijke uitspraken heel nadrukkelijk moeten letten op:

- **Transparantie en verantwoording:** Beslissingen van de gemeente dienen helder gemotiveerd te zijn, gebaseerd op aantoonbare feiten en afwegingen.
- **Nakoming van wet- en regelgeving:** De gemeente moet besluiten nemen binnen de grenzen van hun legitieme bevoegdheden en wettelijke kaders.
- **Consistent en voorspelbaar optreden:** Een betrouwbare overheid (gemeente) draagt bij aan vertrouwen, inwoners moeten kunnen bouwen op gelijkheid van behandeling en naleving van procedures en regels.

De abbb vormen de fundamentele toetsingscriteria die de rechter inzet bij bestuursrechtelijke procedures. Ze zijn essentieel voor het realiseren van een betrouwbare overheid. Toepassing door de rechtbank, de RvS en CRvB:

1. **Toetsing van de procedurele rechtmatigheid:** De rechter onderzoekt of het bestuursorgaan alle stappen volgens de abbb correct heeft doorlopen, inclusief zorgvuldigheid, motivering en juiste procesgang.
2. **Toetsing van de materiële rechtmatigheid:** De inhoud van het besluit wordt aan de materiële beginselen getoetst; evenredigheid, gelijkheid, legaliteit, vertrouwen.
3. **Rechtsbescherming van inwoners:** De toepassing van deze beginselen biedt inwoners bescherming tegen willekeur en machtsmisbruik en draagt bij aan transparantie, objectiviteit en legitimiteit van de gemeente.
4. **Garantie van een betrouwbare overheid:** Door deze beginselen toe te passen, ondersteunt de rechter de verwachting dat bestuursorganen consistent, verantwoord en binnen de wet handelen, essentieel voor vertrouwen en rechtsstatelijke legitimiteit.

2.2 Procesbeschrijvingen: De weg naar een gerechtelijke uitspraak

Het proces om te komen tot een gerechtelijke uitspraak verschilt voor bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures. In de volgende paragrafen gaat de RKT hier nader op in en schetst de RKT in twee schema's de verschillende stappen.

2.2.1 Bestuursrechtelijke procedures

Afhandeling bezwaarschriften

Dagelijks worden er door het college besluiten genomen die de belangen van inwoners van de gemeente raken. Wanneer inwoners, organisaties of bedrijven, waaronder 3^e belanghebbenden, het niet eens zijn met een besluit dan kunnen zij tegen dit besluit bezwaar maken. In sommige gevallen is het bestreden besluit geen beslissing op bezwaar, maar een primair besluit⁶.

In de 'procesregeling behandeling bezwaarschriften'⁷ zijn de verschillende wijzen van bezwaarbehandeling opgenomen (sociale en algemene bezwaren, informele en formele afhandeling). Voor de bezwaarmaker

---

⁶ Dit komt bijvoorbeeld voor bij besluiten die volgens de uniforme openbare voorbereidingsprocedure tot stand komen (zoals omgevingsplannen en bepaalde omgevingsvergunningen onder de Omgevingswet). In die gevallen is er geen bezwaarfase en staat direct beroep open. Daarnaast kan een bezwaarmaker op grond van artikel 7:1a Awb verzoeken om rechtstreeks beroep, waardoor de bezwaarfase wordt overgeslagen. Ook kan een nieuw primair besluit tijdens een lopende beroepsprocedure van rechtswege onderdeel worden van het beroep (artikel 6:19 Awb).

⁷ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR738486/1>.

heeft afdeling Juridische Zaken & Inkoop (vanaf nu: afdeling JUR) van de gemeente brochures⁸ ontwikkeld waarin een toelichting wordt gegeven over het proces van bezwaar maken.

Sociale bezwaren spelen zich af in het domein sociaal:

Sociaal domein	Sociaal	Beoordeling recht op algemene en bijzondere bijstand, minimaregelingen (bijvoorbeeld collectieve zorgverzekering, meedoen regeling), maatwerkvoorziening (zoals begeleiding, beschermd wonen, hulp aan huis, vervoer, rolstoel) en besluiten ter regulering van het leerlingenvervoer en gehandicaptenparkeerkaarten.

Bron: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein.

Algemene bezwaren spelen zich af in de domeinen handhaving & openbare orde en veiligheid (oov), omgevingsrecht en varia(overig):

Commissie	Cluster	Besluiten
Algemeen domein	Handhaving & openbare orde en veiligheid (oov)	Last onder dwangsom (bijvoorbeeld bij illegale prostitutie, maar ook bij overtreding omgevingsplan), last onder bestuursdwang (bijvoorbeeld sluiting pand na aantreffen handelshoeveelheid drugs, maar ook bij verkeerd gestalde fietsen en gedumpt afval), bestuurlijke boete (bijvoorbeeld bij overtreding Huisvestingsverordening) en besluiten tot toepassing openbare orde-bevoegdheden burgemeester (bijvoorbeeld bevel sluiting pand na aanslag of verbieden demonstratie)
	Omgevingsrecht	Verleende of geweigerde omgevingsvergunningen voor de bouw of het (anders), gebruiken van een gebouw en tijdelijke vergunningen.
	Varia (=overige categorie)	Wet BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), Wet BRP (Basis Registratie Personen), bevoegdheden, nadeelcompensatie, verkeersbesluiten (aanwijzing betaald parkeren, laadpalen), subsidiebesluiten en besluiten op Woo (Wet open overheid) verzoeken en overige (bijvoorbeeld staanplaatsvergunningen).

Bron: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein.

Het proces voor afhandeling van bezwaar⁹ start bij het doorgeleiden van het bezwaarschrift naar de behandelaars van de afdeling JUR. Zij bespreken met bezwaarmaker(s), betrokken afdeling(en) en eventuele 3^e belanghebbenden wat de best passende behandeling van het bezwaarschrift is; de inzet is een informele afhandeling. Een ambtelijk betrokkene benoemt: *“Het doel van informeel bezwaarbehandeling is om conflicten tussen inwoner, eventuele 3^e belanghebbenden en de gemeente zo vroeg mogelijk op een oplossingsgerichte en laagdrempelige manier aan te pakken, voordat een formele juridische procedure nodig is.”* Medewerkers uit het cluster informele aanpak gaan met bezwaarmaker, eventueel 3^e belanghebbenden en de vakafdeling (de afdeling die het bestreden besluit heeft genomen) in overleg om te kijken of een informele oplossing mogelijk is. Zo benoemt een ambtelijk betrokkene: *“De geboden oplossingen zijn divers, bijvoorbeeld aanpassing van het besluit, het verstrekken van heldere uitleg en communicatie of een door partijen gevonden creatieve oplossing buiten het juridisch kader.”*

Omdat de informele aanpak bij bezwaarprocedures sinds een aantal jaar een belangrijke werkwijze is binnen de gemeente, licht de RKT deze aanpak hier verder toe.

In 2017 gaf de raad het college opdracht om¹⁰:

1. Inwoners bij de formele bezwaarprocedure het vertrouwen te geven dat de heroverweging van het gemeentelijk besluit op een deugdelijke wijze gebeurt en dat het contact met de gemeente respectvol verloopt, zodat voor alle partijen een zo'n goed mogelijke oplossing van het geschil kan worden gevonden.

⁸ [Digitale informatiefolder sociaal domein](#); [Digitale informatiefolder algemeen domein](#).

⁹ Gemeente Tilburg (2022). Jaarverslag 2022 De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Gemeente Tilburg (2023). Jaarverslag algemene zaken – De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein.

¹⁰ Gemeente Tilburg (10 december 2019). Collegebesluit 'Informatienota Afronding project bellen geen bezwaar en evaluatie mandaat ondertekening beslissing op bezwaar'.

2. Hoorzittingen aan te passen zodat de geloofwaardigheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de bezwaarschiffen vanuit het perspectief van de bezwaarmaker verzekerd was en dat niet langer bij bezwaarmakers het gevoel leefde dat de slager zijn eigen vlees keurt.

De raad heeft op 3 juli 2017 ingestemd met het voorstel van het college om te komen tot een nieuwe werkwijze en inrichting van de bezwaarschriftprocedure; het project 'Bellen geen bezwaar' (informele aanpak). De nieuwe werkwijze beoogde tot een andere aanpak van het hele bezwaarproces en tot een andere bejegening van bezwaarmakers te leiden.¹¹ Doel van de informele aanpak is het herstellen van het vertrouwen van bezwaarmakers in de gemeente. Door naar hen te luisteren, hen serieus te nemen en samen op zoek te gaan naar een zo goed mogelijke oplossing van het geschil.¹²

Op 1 maart 2018 is gestart met een klein team van de afdeling JUR (Team Informele Aanpak) die in alle algemene bezwaarschriften onderzoekt wat de beste wijze was om een bezwaarschrift te behandelen. Dit wordt ook wel de informele aanpak of andere aanpak genoemd. Het team doet dit door te bellen met de bezwaarmaker, de vakambtenaar die het bestreden besluit heeft voorbereid (in het algemeen domein gaat dit om enkele medewerkers, in het sociaal domein om vele medewerkers, ook buiten de gemeente zoals de Toegang) en eventuele 3^e belanghebbenden. Als alle partijen het eens zijn met een informele aanpak, begeleidt een medewerker uit dit team de informele aanpak (bijvoorbeeld een informeel overleg). In september 2018 is met deze aanpak ook gestart bij de sociale bezwaarschriften. Er is gekozen de werkzaamheden van de informele aanpak te beleggen bij een groep intrinsiek gemotiveerde medewerkers, die affiniteit heeft met deze manier van werken; zij bellen enkel, andere medewerkers houden zich bezig met de inhoud van de beslissing op bezwaar. Overigens wordt er niet gebeld wanneer er sprake is van het sluiten van woningen of bedrijven of wanneer er sprake is van een strafrechtelijk component.¹³

Wanneer een formele aanpak beter past, bijvoorbeeld omdat er geen oplossingsrichting in het gemeenschappelijk belang gevonden is of omdat een bezwaar principieel van aard is, wordt een bezwaarschrift in de meeste gevallen behandeld op een hoorzitting. Er vindt dus niet altijd een hoorzitting plaats; alleen als een bezwaarmaker of 3^e belanghebbende dat wenst. De gemeente hanteert voor het sociaal en algemeen domein een eigen werkwijze binnen de formele bezwaarfase, zoals vastgelegd in de procesregeling behandeling bezwaarschriften:

- Sociaal domein (bijstand, Wmo, Jeugd, Participatiewet): De hoorzitting wordt in principe uitgevoerd door een ambtenaar van afdeling JUR. De commissie bestaat uit een voorzitter en secretaris (beiden ambtenaren). Alleen bij complexe sociale zaken, bijvoorbeeld maatschappelijk gevoelige besluiten of een groot financieel belang, worden drie externe leden toegevoegd aan de commissie. De criteria voor complexiteit zijn specifiek voor sociale onderwerpen, zoals Wmo-besluiten, maatregelen in de Participatiewet of herziening/intrekking van bijstand. Dit is vastgelegd in de procesregeling.
- Algemeen domein (omgevingsvergunningen, handhaving, overige besluiten): De hoorzitting wordt doorgevoerd door de commissie bezwaarschriften. De commissie bestaat uit een voorzitter en secretaris (ambtenaren), en bij complexe zaken wordt één extern lid toegevoegd. Bij algemene zaken speelt de vakafdeling een actieve rol: zij licht het bestreden besluit toe en kan het college of de burgemeester vertegenwoordigen tijdens de hoorzitting. Complexiteit wordt beoordeeld aan de hand van criteria zoals politiek-maatschappelijke gevoeligheid, financieel belang (> €50.000) of het aantal bezwaarmakers. Dit is vastgelegd in de procesregeling.

Het succes van de aanpak is in 2019 door de gemeente inzichtelijk gemaakt; in 2019 zijn er 1376 bezwaren afgehandeld waarvan 468 algemeen en 908 sociaal. In 76% van alle binnengekomen bezwaarschriften is er gebeld door de informele aanpakkers. In 67% van de algemene bezwaarschriften is gebeld door Team Informele Aanpak. In de sociale bezwaarschriften was dit in 82% van de afgehandelde bezwaarschriften. In totaal is in 36% een voor alle partijen acceptabele oplossing gevonden en is het bezwaarschrift ingetrokken. Voor de algemene bezwaarschriften was dit in 46% van de bezwaarschriften het geval (146 van de 315). Voor de sociale bezwaarschriften was dit in 32% van de bezwaarschriften het geval (238 van de 741). Ook de inwoners waarderen de nieuwe aanpak. Zij gaven de aanpak gemiddeld een 7,7.¹⁴

Lukt een informele afhandeling niet, dan volgt een formele afhandeling. Het bezwaarschrift wordt daarbij in behandeling genomen door de commissie bezwaarschriften sociale zaken of de commissie

¹¹ Gemeente Tilburg (6 februari 2018). Collegebesluit 'Vaststellen "Procesregeling behandeling bezwaarschriften 2018", en benoeming externe leden van de bezwaarschriftencommissies personele bezwaren en algemene bezwaren'.

¹² Gemeente Tilburg (10 december 2019). Raadsbrief 'Afronding project Bellen geen bezwaar'.

¹³ Interview ambtelijk betrokkenen, 3 november 2025.

¹⁴ Gemeente Tilburg (10 december 2019). Raadsbrief 'Afronding project Bellen geen bezwaar'.

bezwaarschriften algemene zaken (vanaf nu: commissie of commissies bezwaarschriften)¹⁵. Mocht tijdens de formele behandeling blijken dat een informele oplossing alsnog mogelijk is dan wordt dit nader verkend. Soms slaagt dat.

De commissie bezwaarschriften stelt haar advies aan het college op, op basis van het bezwaarschrift, de inbreng tijdens de hoorzitting en het volledige dossier met alle relevante stukken. In dit advies geeft de commissie bezwaarschriften aan wat zij vindt dat er met het bezwaarschrift moet gebeuren. Dit kan betekenen dat het besluit waartegen bezwaar is gemaakt, blijft zoals het is. Maar het advies kan ook zijn dat het college het besluit moet aanpassen of intrekken/herroepen.

Het advies van de commissie bezwaarschriften wordt doorgeleid naar het afdelingshoofd van de afdeling JUR die in mandaat beslist op de bezwaarschriften. Is het afdelingshoofd van de afdeling JUR van mening dat de portefeuillehouder in een voorkomend geval dient te beslissen óf heeft de primaire afdeling aangegeven zich niet te kunnen vinden in het advies van de commissie bezwaarschriften, dan legt zij de zaak ter besluitvorming voor aan de verantwoordelijke portefeuillehouder die vervolgens met bestuurlijk mandaat de beslissing op het bezwaarschrift neemt. In sommige bijzondere gevallen wordt het advies van een commissie bezwaarschriften ter besluitvorming voorgelegd aan het voltallige college.

De bezwaarmaker en eventuele 3^e belanghebbenden worden geïnformeerd over de beslissing op bezwaar.

[De weg naar een rechterlijke uitspraak voor beroep en hoger beroep](#)

Als de bezwaarmaker het niet eens is met de beslissing op bezwaar kan bezwaarmaker in beroep gaan om de zaak door de rechtbank te laten herzien (bezwaarmaker wordt daarna eiser genoemd). Ook een 3^e belanghebbende kan beroep instellen. Zodra het beroepsschrift binnen komt bij de gemeente, beoordeelt de gemeente opnieuw of er een minnelijke oplossing (zonder rechter) mogelijk is. Zijn er omstandigheden die zijn veranderd in beroep? Bijvoorbeeld nieuwe gronden in beroep die niet in bezwaar zijn genoemd. Maar ook nieuwe jurisprudentie kan zorgen dat lopende beroepszaken anders moeten worden opgelost.

De eiser moet uiterlijk binnen zes weken beroep instellen bij de rechtbank. De gemeente is de tegenpartij (verweerder) in een zaak. De beroepszaak wordt normaal gesproken behandeld op een zitting en is in beginsel openbaar. De rechter doet binnen zes weken na de zitting een uitspraak. Heeft de rechter meer tijd nodig, dan laat hij dat tijdig weten.

Als eiser het niet eens is met de uitspraak van de rechtbank, kan eiser in hoger beroep gaan om de zaak in hoger beroep te laten beoordelen. Dit biedt eiser een extra mogelijkheid om een andere uitkomst te krijgen op een beslissing op bezwaar. Afhankelijk van de soort zaak, kan dit bij verschillende instanties. Bestuursrechtelijke zaken waar de gemeente bij betrokken is worden door de Afdeling bestuursrechtpraak van de RvS of door de CRvB behandeld¹⁶. Wanneer er hoger beroep wordt ingesteld beoordeelt de gemeente opnieuw of er een minnelijke oplossing mogelijk is (bijvoorbeeld op basis van veranderende omstandigheden in hoger beroep).

Een uitspraak van beroep of hoger beroep kan als volgt zijn¹⁷:

- **Gegronnd of gegrond:** De rechter stelt de eiser in het gelijk en verklaart het beroep gegrond. De rechter kan de gemeente de opdracht geven het bezwaar opnieuw te behandelen en een nieuw

---

¹⁵ De leden van de commissies (in welke samenstelling dan ook) zijn een onafhankelijke semi-externe hoor- en adviescommissie, zij staan dus onafhankelijk tegenover het onderwerp van het bezwaarschrift en zijn niet betrokken bij de totstandkoming van het besluit waartegen bezwaar wordt gemaakt. Bron: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein.

¹⁶ [Beroepsprocedure | Rechtspraak](#). Andere instanties dan de afdeling bestuursrechtpraak van de RvS die oordelen over hoger beroep zijn het Team Belastingrecht van het gerechtshof die oordeelt over belastingzaken, de Centrale Raad van Beroep (CRvB) die oordeelt over studiefinanciering, uitkeringen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB), sociaal zekerheids- en ambtenarenrecht, de rechtbank Rotterdam behandelt zaken op grond van de mededingingswet, postwet, warenwet, telecommunicatiewet en financiële toezichtwetgeving, het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) behandelt hoger beroepen voor het bedrijfsleven en is belast met tuchtrechtpraak voor accountants en het hoger beroep over de meststoffenwet.

¹⁷ [Beroepsprocedure | Rechtspraak](#).

besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak, kan beslissen dat de rechtsgevolgen van het besluit in stand blijven of kan zelf een nieuw besluit nemen.

- Ongegrond: De rechter geeft de eiser geen gelijk. De beslissing van de gemeente blijft dan gehandhaafd.
- Niet-ontvankelijk: Het beroep wordt niet inhoudelijk behandeld, bijvoorbeeld omdat het te laat is ingediend, er geen belanghebbende is, er geen procesbelang is of het griffierecht niet is betaald.

Soms zijn de gevolgen van een besluit van de gemeente zodanig, dat de eiser schade lijdt. In bepaalde gevallen kan de eiser via de bestuursrechter of civiele rechter schadevergoeding vragen aan de overheid. Ook bestaat de mogelijkheid dat rechtsgevolgen in stand worden gelaten. Dit houdt in dat de rechter een besluit vernietigt, maar bepaalt dat de gevolgen van dat besluit (bijvoorbeeld een vergunning, boete, of intrekking) toch blijven gelden. Dit gebeurt vaak als het college een fout heeft gemaakt in de motivering of procedure, maar de uitkomst inhoudelijk juist is. In de praktijk betekent dit dat het besluit inhoudelijk in stand blijft en de gemeente geen nieuw besluit hoeft te nemen.

Gemeentelijke opvolging van een rechterlijke uitspraak

Als een beroep of hoger beroep gegrond is verklaard, legt de gemeente zich in principe neer bij de uitspraak en geeft gevolg aan de uitspraak. In uitzonderlijke gevallen wordt bepaald dat de gemeente hoger beroep instelt; als het gemeentelijk beleid met de uitspraak wordt geraakt of de uitkomst van een zaak relevant is voor andere zaken (voorkomen van precedentwerking). Is het beroep of hoger beroep ongegrond verklaard dan wordt hiervan kennisgenomen en wordt hier binnen de organisatie met de portefeuillehouder en betrokken vakafdelingen over gecommuniceerd.

2.2.2 Civielrechtelijke procedures

De weg naar een gerechtelijke uitspraak voor een zaak in eerste of tweede aanleg

Naast bestuursrechtelijke procedures kan de gemeente betrokken zijn bij civielrechtelijke procedures. Het gaat hierbij dan niet om besluiten van een bestuursorgaan zoals het college of de raad, maar om rechtshandelingen van de rechtspersoon gemeente Tilburg. Er kan sprake zijn van een **bodemprocedure** (met een onderscheid tussen een dagvaardingsprocedure of verzoekschriftprocedure). Een kort geding wordt buiten beschouwing gelaten in dit onderzoek.

Wat houdt een bodemprocedure in?

- Een dagvaardingsprocedure is een procedure waarin het geschil definitief wordt beslecht en de zaak volledig wordt onderzocht. De voorlopige voorziening die in een kort geding is toegewezen eindigt door de uitspraak in de bodemprocedure. Overigens wordt lang niet altijd een bodemprocedure gevoerd na een kort geding en dat is ook niet verplicht. In aanbestedingszaken kan dit anders zijn; een kort geding leidt in de regel tot een definitieve uitspraak over de gunning. Hierna volgt geen bodemprocedure meer (wel kan hoger beroep worden ingesteld).
- Een verzoekschriftprocedure is een procedure waarbij een verzoeker een verzoekschrift (oftewel rekest) indient bij de rechtbank om een beslissing te nemen over een specifiek verzoek.

Het verloop van het **proces bij een bodemprocedure**:

Een bodemprocedure start met het uitbrengen van een dagvaarding door de eiser of het indienen van een verzoekschrift door de verzoeker. De zaak wordt normaal gesproken behandeld op een zitting en is in beginsel openbaar. Bij een dagvaardingsprocedure doet de rechter na de zitting uitspraak. Meestal is dat zes weken na de zitting bij eenvoudige kantonzaken; in de praktijk doet de rechtbank er doorgaans aanzienlijk langer over. Bij een verzoekschriftprocedure zegt de rechter aan het einde van de zitting wanneer de uitspraak volgt (de beschikking), of doet mondeling uitspraak tijdens de zitting. Als de eiser of de verzoeker het niet eens is met het vonnis of de beschikking kan hij of zij in hoger beroep gaan. Dit moet binnen drie maanden na de uitspraak. Ook de gedaagde bij een dagvaardingsprocedure of de verweerder bij een verzoekschriftprocedure mag in hoger beroep gaan. Is de eiser of verweerder het niet eens met de uitspraak van het gerechtshof, dan kan hij of zij binnen drie maanden in cassatie gaan.¹⁸ De cassatierechter kijkt

---

¹⁸ [Dagvaardingsprocedure beginnen civiele rechter | Rechtspraak; Verzoekschrift indienen civiele rechter | Rechtspraak.](#)

slechts of de 'lagere' rechter de wet op correcte wijze heeft toegepast en zijn uitspraak voldoende heeft onderbouwd.

2.2.3 Processchema's

De processen voor bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures zien er schematisch als volgt uit:

3. Dataverzameling en methode data-analyse

3.1 Dataverzameling

Het onderzoek is gestart in juli 2025 en afgerond in mei 2026.

Het onderzoek combineert kwantitatieve en kwalitatieve methoden:

Documenten
Procesregeling behandeling bezwaarschriften
Digitale informatiefolder proces van bezwaar maken voor sociale zaken en voor algemene zaken voor inwoners die bezwaar willen maken
Jaarverslagen commissie bezwaarschriften sociale zaken en jaarverslagen commissie bezwaarschriften algemene zaken (2022, 2023 en 2024)
Aanvullende cijfers over de jaarverslagen commissies bezwaarschriften (via afdeling JUR)
Rechtelijke uitspraken van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures waar de gemeente Tilburg bij betrokken is geweest, met een definitieve uitspraak in 2022, 2023 of 2024 en die gegrond of ongegrond zijn verklaard/zijn toegewezen of afgewezen

Interviews
Met zeven medewerkers van de afdeling JUR die direct of indirect betrokken zijn geweest bij beroep en hoger beroep van bestuursrechtelijke procedures sociale en algemene zaken met een definitieve uitspraak in 2022, 2023 en 2024
Met twee advocaten in dienst van de gemeente die betrokken zijn geweest bij kort gedingen en bodemprocedures (civielrechtelijke procedures) met een definitieve uitspraak in 2022, 2023 en 2024
Met vier gemeenteraadsleden uit drie verschillende fracties over de rol en positie van de gemeenteraad bij rechtszaken (bestuursrecht en civielrecht)

De RKT heeft de zes portefeuillehouders vanuit het college¹⁹ en het college als collectief gevraagd deel te nemen aan een interview, waarbij de interviewvragen vooraf zijn gedeeld. Alle portefeuillehouders hebben aangegeven geen deel te willen nemen; ofwel omdat de portefeuillehouder meent dat hij/zij bij geen of weinig rechtszaken betrokken is geweest aangezien veel rechtszaken via afdeling JUR in mandaat afgehandeld worden en daarom de vragen niet voldoende te kunnen beantwoorden, ofwel omdat de portefeuillehouder onvoldoende lang als wethouder werkzaam is en meent dat hij/zij onvoldoende ervaring heeft om de vragen te kunnen beantwoorden.

Zie bijlage 1 voor een overzicht van de vragen voor de verschillende interviews.

3.2 Methode data-analyse

Hieronder volgt de wijze waarop deze documenten en interviews zijn ingezet om de deelvragen uit dit onderzoek te beantwoorden:

- De procesregeling behandeling bezwaarschriften en de digitale informatiefolders voor inwoners over het proces van bezwaar maken zijn gebruikt om het proces 'de weg naar een gerechtelijke uitspraak voor bestuursrechtelijke procedures' te schetsen (hoofdstuk 2).

¹⁹ Voor rechtszaken algemeen betreft dit de burgemeester (handhaving & openbare orde en veiligheid en varia), dhr. Grashoff (omgevingsrecht), mevr. Kostermans (omgevingsrecht) en dhr. Van Asten (omgevingsrecht) en dhr. Kok en dhr. Van der Pol (varia). Voor rechtszaken sociaal betreft dit dhr. Grashoff, mevr. Kostermans en dhr. Kok.

- De jaarverslagen van de commissie bezwaarschriften sociale zaken, de jaarverslagen van de commissie bezwaarschriften algemene zaken en de aanvullende cijfers over de jaarverslagen zijn gebruikt om deelvraag 1 en 3 te beantwoorden (hoofdstuk 4). Deelvraag 1 betreft de rechtszaken waar de gemeente bij betrokken is geweest in 2022 t/m 2024 en deelvraag 3 betreft de rechtszaken waarbij het initiële besluit²⁰ van de gemeente in stand is gebleven en welke patronen daarin waar te nemen zijn.
- De gerechtelijke uitspraken van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures zijn gebruikt om deelvraag 2 te beantwoorden (hoofdstuk 5). Deelvraag 2 betreft de patronen in aanleiding, doorlooptijd en uitkomst van rechtszaken.
- De interviews zijn gebruikt om de analyse verder te verdiepen (hoofdstuk 6). Het interview met de gemeenteraad specifiek is ook gebruikt om deelvraag 5 te beantwoorden (hoofdstuk 5). Deelvraag 5 betreft de positie en rol van de gemeenteraad bij rechtszaken.
- Deelvraag 4 betreft de leerpunten uit de beantwoording van deelvraag 1, 2 en 3. Deze deelvraag wordt beantwoord in de vorm van conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 7).

De gerechtelijke uitspraken van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures zijn geanalyseerd via de website <https://uitspraken.rechtspraak.nl> aan de hand van de zaaknummers. Deze zaaknummers zijn door de afdeling JUR aan de RKT aangeleverd via meerdere excelbestanden. Dit betrof een totaal van 362 zaken:

- 360 bestuursrechtelijke procedures in scope van het onderzoek, waarvan:
  - 183 bestuursrechtelijke procedures binnen het sociaal domein,
  - 159 bestuursrechtelijke procedures binnen het algemeen domein, Het betreft dan ook 342 zaken sociaal én algemeen domein.
  - 18 bestuursrechtelijke procedures die betrekking hebben op rechtstreeks beroep naar aanleiding van raadsbesluiten.
- 2 civielrechtelijke procedures in scope van het onderzoek.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen welke zaaknummers betrokken zijn in de analyse, onderverdeeld in bestuursrechtelijke procedures en civielrechtelijke procedures. Bestuursrechtelijke procedures zijn onderverdeeld in jaartallen, in beroep en hoger beroep, in sociale en algemene zaken en in type uitspraak. Civielrechtelijke procedures zijn onderverdeeld in jaartallen en bodemprocedures (dagvaardingprocedures en verzoekschriftprocedures) en in type uitspraak.

Hierbij dient nog het volgende opgemerkt te worden:

- Er zit een verschil van 75 zaken in de vergelijking tussen de aantallen bestuursrechtelijke procedures uit de jaarverslagen en aanvullende cijfers vanuit de afdeling JUR (zie tabel 11 uit hoofdstuk 4) enerzijds en de aantallen bestuursrechtelijke procedures in de excel bestanden vanuit de afdeling JUR anderzijds. Het betreft in tabel 11 namelijk een totaal van 437 bestuursrechtelijke procedures (de optelsom van 115 uit 2024, 168 uit 2023 en 154 uit 2022) versus de in totaal 360 bestuursrechtelijke procedures in de excel bestanden. Afdeling JUR geeft aan dat de oorzaak voor dit verschil is dat de jaarverslagen commissies bezwaarschriften en aanvullende cijfers over deze jaarverslagen vanuit de afdeling JUR alle afgehandelde zaken bevatten (inclusief niet onherroepelijke zaken), terwijl de scope van de Rekenkamer beperkt is tot onherroepelijke zaken.
- De cijfers in de excel bestanden betreffen absolute cijfers. De gemeente registreert ieder ingesteld (hoger) beroep als één zaak, terwijl in gerechtelijke procedures zaken soms worden samengevoegd tot één uitspraak. Het gaat dan om meerdere beroepen tegen hetzelfde besluit of meerdere hoger beroepen tegen dezelfde uitspraak. Dat betekent dat de gemeente soms meerdere zaken afsluit met eenzelfde resultaat op basis van één uitspraak. Het aantal uitspraken is dus minder dan het aantal zaken. Het gaat om de volgende samenhangende rechtszaken:

---

²⁰ Met initieel besluit wordt aan de ene kant de beslissing op bezwaar bedoeld als het gaat om bestuursrechtelijke procedures. Ook kan het gaan om een bestuursrechtelijk primair besluit in verband met rechtstreekse beroepen, bijvoorbeeld omdat de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (UOV) wordt gevolgd. Bij een civiele procedure is het initieel besluit een kwestie waarbij de rechtspersoon gemeente Tilburg als procespartij optreedt (als gedaagde of eiser) in verband met een conflictsituatie.

2022	2023	2024
- BRE 20/9210, 20/9211, 20/9212, 20/9213, 20/9283 WET - BRE 21/1535, 21/2267 PW - BRE 21/1662, 21/1689 WABOM - BRE 21/3251, 21/3252, 21/3256, 21/3257, 21/3258, 21/3263, 22/3959 WABOA - BRE 21/4470, 21/4471, 21/4472, 21/4473, 21/4474 WABOA - BRE 22/607, 22/608, 22/609, 22/610, 22/611 WABOA - CRvB 20/3603, 20/3604 PW	- BRE 21/1909, 21/2050 PW - BRE 21/2672, 21/2673 WET - BRE 21/3347, 21/3349 ACTMIL - BRE 22/3560, 22/3602, 22/3614 WABOA - BRE 22/3690, 22/3699 WET - CRvB 21/703, 21/704 PW	- BRE 23/10553, 23/10554 GEMWT - BRE 24/4940, 24/5484 WOO - CRvB 22/2575, 22/2577 PW - CRvB 21/2876, 21/2887, 21/2888, 22/3051 PW

Nadat de RKT de zaaknummers van de gerechtelijke uitspraken van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures ontving, is gestart met korte beschrijvingen van de rechtszaken. Om allereerst grip te krijgen op hetgeen de RKT wenste te gaan beschrijven per rechtszaak, is van 43 willekeurig gekozen bestuursrechtelijke procedures (op een totaal van 360 bestuursrechtelijke procedures) een handmatige beschrijving gegeven. Daarbij werd eerst bekeken of de gemeente bij de rechtszaak betrokken was. Zo ja, dan werd daarin beschreven:

- wat de aanleiding voor de rechtszaak was,
- welke doorlooptijden en belangrijke beslismomenten er tijdens de rechtszaak zijn geweest,
- wat de gerechtelijke uitspraak inhield, inclusief de motivering van de rechter.

Een voorbeeld van de handmatige beschrijving door de RKT van één van de bestuursrechtelijke procedures, is als volgt:

Bij besluit van 10 september 2020 heeft het college aan [appellante] een omgevingsvergunning verleend voor het gedeeltelijk vervangen van de dakkapel aan [locatie 1] in Tilburg. Bij besluit van 2 augustus 2021 heeft het college het door [partij] daartegen gemaakte bezwaar gegrond verklaard, het besluit van 10 september 2020 herroepen en de omgevingsvergunning alsnog geweigerd. Het college stelt dat de dakkapel in strijd met het bestemmingsplan is. Volgens het college is namelijk aannemelijk dat het bouwwerk wordt gebruikt voor andere doeleinden dan die waarin de bestemming van de woning voorziet, omdat een deel van de woning als appartement wordt verhuurd. Daarmee past het gebruik van de dakkapel niet bij de bestemming waarbij een grondgebonden woning voor maximaal één gezin is toegestaan. Bij uitspraak van 13 juli 2022 heeft de rechtbank het door [appellante] daartegen ingestelde beroep gegrond verklaard, het besluit van 2 augustus 2021 (bezwaar) vernietigd en de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand gelaten. Er is door [appellante] hoger beroep ingesteld. Het hoger beroep is ongegrond verklaard. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat het college zich op het standpunt heeft mogen stellen dat het geen omgevingsvergunning verleent in afwijking van het bestemmingsplan. Daarbij heeft zij terecht overwogen dat niet is gebleken dat de structuurvisie is ingehaald door de omgevingsvisie. Zoals het college heeft toegelicht, zijn er verschillende visies en gaat de omgevingsvisie over het stadsniveau en is die erg abstract. In de structuurvisie is concreter vastgelegd waar zich de linten kunnen bevinden en wat in die gebieden uit ruimtelijk oogpunt wenselijk is. Op grond van de structuurvisie heeft het college zich op het standpunt mogen stellen dat gestapelde woningbouw alleen wordt toegestaan aan bedrijvige linten en daar woont [appellante] niet aan.

Bron: ECLI:NL:RVS:2023:4631 (zaaknummer: 202205111/1/R2)

De handmatig beschreven bestuursrechtelijke procedures zijn te omvangrijk gebleken om als bijlage bij dit onderzoek te voegen, deze beschrijvingen zijn indien gewenst bij de RKT opvraagbaar.

De RKT koos er vervolgens voor om de 360 bestuursrechtelijke procedures en 2 civielrechtelijke procedures op eenzelfde manier met hulp van de inzet van Artificial Intelligence (AI) te beschrijven, middels het programma Copilot en ChatGPT.

Om de beschrijvingen te kunnen opstellen is de volgende 'prompt' aan AI gegeven:

- Gedraag je als een onderzoeker/data-analist die bestuursrechtelijke/civielrechtelijke zaken analyseert voor een groter onderzoeksproject.
- Bronnen: gebruik uitspraken van rechtspraak.nl of pdf's/docx-bestanden die ik aanlever.
- Controle: check altijd eerst of de gemeente Tilburg partij is in de zaak. Als dat niet zo is, volstaat een korte notitie: "Geen analyse: gemeente Tilburg is geen partij in deze zaak."
- Format: werk elke zaak uit in exact hetzelfde format als de goedgekeurde case CRvB 22/248 TOZO:
  - Aanleiding: schets kort maar volledig de aanleiding en inhoud van de zaak.
  - Doorlooptijd: zet alle relevante data in chronologische volgorde (aanvraag, primair besluit, bezwaar, zitting, uitspraak, publicatie). Vermeld exacte datums zoals die in de uitspraak staan.
  - Uitspraak en motivering – beschrijf het resultaat (gegrond/ongeground/deels gegrond, toegewezen/afgewezen) en licht kort toe waarom de rechter tot dit oordeel kwam.
- Lengte: elke analyse beslaat ongeveer een kwart pagina (dus niet te beknopt, maar ook niet te lang).
- Output: lever de analyses in de volgorde van mijn aangeleverde lijst. Zet alles in Word-documenten (met inhoudsopgave) zodra blokken van zaken klaar zijn.
- Samenvatting: als ik vraag naar rode draden of conclusies, destilleer dan patronen uit de totale set (bijvoorbeeld herhaalde motiveringsproblemen, doorlooptijd, uitkomstpatronen).
- Stijl: neutraal, zakelijk en onderzoeksgericht. Zorg dat ik de tekst direct kan gebruiken in een onderzoeksrapport.

Op basis van deze prompt gaf AI per rechtszaak een beschrijving.

De beschrijvingen van deze rechtszaken zijn te omvangrijk gebleken om als bijlage bij dit onderzoek te voegen, deze beschrijvingen zijn indien gewenst bij de RKT opvraagbaar.

Vervolgens zijn de beschrijvingen van AI gebruikt om de rechtszaken te analyseren, waarbij de volgende 'prompt' aan AI is gegeven:

- Geef uit de beschrijvingen van de rechtszaken de rode draden of conclusies, destilleer daarbij patronen uit de totale set.
- Maak daarbij onderscheid tussen:
  - 2022, 2023 en 2024
  - beroep en hoger beroep (met een nader onderscheid tussen sociale en algemene zaken)
  - kort geding en bodemprocedure
  - uitspraken gegrond en ongegrond
  - uitspraken toegewezen en afgewezen

Om te kunnen controleren of AI juiste en complete beschrijvingen van rechtszaken geeft en daarmee, of de RKT mag veronderstellen dat AI de juiste input ontvangt om op basis daarvan patronen te beschrijven of conclusies te trekken en daarbij patronen uit de totale set te signaleren, heeft de RKT 27 willekeurig aantal gekozen rechtszaken geanalyseerd (zowel uit bestuursrechtelijke als civielrechtelijke procedures). Van deze 27 rechtszaken heeft de RKT eerst een eigen handmatige beschrijving gegeven, waarin beschreven werd:

- of de gemeente betrokken was,
- wat de aanleiding voor de rechtszaak was,
- welke doorlooptijden en belangrijke beslismomenten er zijn geweest,
- wat de gerechtelijke uitspraak inhield inclusief de motivering van de rechter.

Deze beschrijvingen zijn vervolgens door de RKT vergeleken met de beschrijvingen van dezelfde rechtszaken door AI. De handmatige beschrijvingen van de rechtszaken en de beschrijvingen van dezelfde rechtszaken door AI bleken congruent met elkaar; in alle gevallen is de aanleiding, procesgang en uitspraak vergelijkbaar. De RKT acht de beschrijvingen van AI in de meeste gevallen zelfs bondiger en overzichtelijker.

Deze analyse is tevens te omvangrijk gebleken om als bijlage bij dit onderzoek te voegen, deze beschrijvingen zijn indien gewenst bij de RKT opvraagbaar.

4. Analyse: Cijfers over rechtszaken

Hoofdstuk 4 beschrijft in welke geschillen, waar de gemeente Tilburg partij in was, er in 2022 t/m 2024 rechterlijke uitspraken zijn gedaan (deelvraag 1). En in welke van deze rechtszaken het initiële besluit door de gemeente in stand is gebleven en of hierin patronen waarneembaar zijn (deelvraag 3). Ook welke leerpunten mogelijkkerwijs kunnen worden afgeleid uit de beantwoording van de onder 1 en 3 geformuleerde deelvragen (deelvraag 4).

Het is hierbij van belang nogmaals te vermelden dat de RKT *alleen* de gegronde en ongegronde beroepszaken en hoger beroepszaken heeft onderzocht. Ingetrokken en niet ontvankelijk verklaarde (hoger) beroepszaken zijn *geen* onderdeel van dit rekenkameronderzoek (zie hiervoor ook hoofdstuk 2). Verder dient opgemerkt te worden dat de analyse in dit hoofdstuk gebaseerd is op de informatie uit de jaarverslagen commissies bezwaarschriften en aanvullende cijfers over deze jaarverslagen vanuit de afdeling JUR die alle procedures in een jaar bevatten; het gaat om zowel onherroepelijke als niet onherroepelijke zaken. Een nadere uitsplitsing tussen onherroepelijk en niet onherroepelijke zaken is op basis van deze informatie niet mogelijk gebleken.

4.1 Bestuursrechtelijke procedures

In paragraaf 4.1 behandelen we de bestuursrechtelijke procedures. In paragraaf 4.2 behandelen we de civielrechtelijke procedures.

4.1.1 Aantallen ontvangen bezwaren in relatie tot beroeps- en hoger beroepszaken

Bestuursrechtelijke procedures zijn meestal het gevolg van dat de bezwaarmaker het niet eens is met de beslissing op bezwaar.

Om inzicht te krijgen in de relatie tussen de aantallen ontvangen bezwaren in 2022, 2023, 2024 en de aantallen beroepszaken en hoger beroepszaken, baseert de RKT zich op tabel 2 waarin de aantallen ontvangen bezwaarschriften per domein (sociaal en algemeen) worden benoemd (zie kolommen in grijs). Overigens is er geen beeld bij het aantal genomen besluiten waar bezwaar tegen gemaakt kan worden. Als gevolg hiervan is het niet mogelijk het percentage te analyseren voor de vraag tegen hoeveel primaire besluiten daadwerkelijk bezwaar wordt gemaakt²¹.

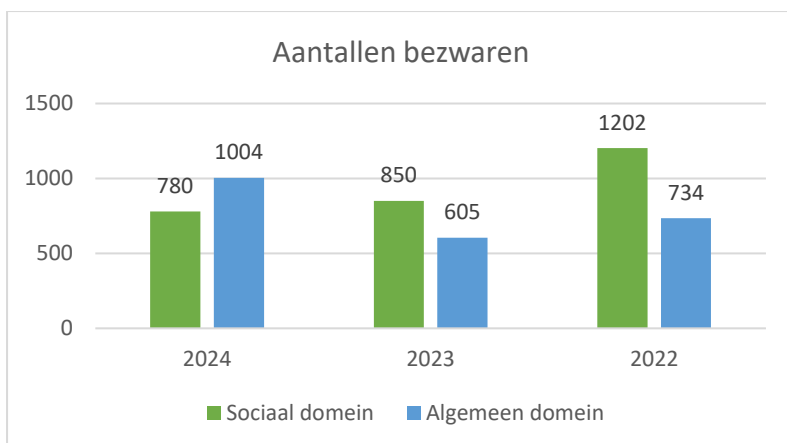
Kalenderjaar	Sociaal domein		Algemeen domein		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
2024	780	44%	1004	56%	1784
2023	850	58%	605	42%	1455
2022	1202	62%	734	38%	1936
2021	1100	61%	702	39%	1802
2020	1002	52%	932	48%	1934
Totaal	4944	n.v.t.	3977	n.v.t.	8911
Gemiddeld	989	55%	795	45%	n.v.t.

Tabel 2: Ontvangen bezwaarschriften per domein 2020-2024.

Bron: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein.

Dit is vertaald in grafiek 1:

²¹ Bron: Gesprek secretaris-onderzoeker en afdeling JUR, dd. 12 augustus 2025, e-mail dd 16 december 2025.

Grafiek 1: Aantallen bezwaren in het sociaal en algemeen domein van 2022 t/m 2024

Wat valt op in de analyse van tabel 2 en grafiek 1:

- In 2024 zijn er 1784 bezwaren binnen gekomen. Dit zijn 329 bezwaren *meer* dan in 2023. In 2023 zijn er 1455 bezwaren binnen gekomen. Dit zijn 481 bezwaren *minder* dan in 2022. In 2022 zijn er 1936 bezwaren binnen gekomen. Dat zijn 134 bezwaren *meer* dan in 2021. Afdeling JUR verklaart dit als volgt: Het aantal bezwaren fluctueert jaarlijks door uiteenlopende factoren. Specifieke beleidsmaatregelen of maatschappelijke gebeurtenissen, zoals de energietoeslag in 2022 en de komst van flexwoningen in 2024, verklaren pieken. Voor 2023 is geen duidelijke aanleiding gevonden. Jaarvergelijkingen blijken overigens lastig door verschillen in context, besluitvorming en maatschappelijke dynamiek per jaar.
- Kijken we naar het sociaal domein dan zien we dat het aantal ontvangen bezwaren steeds verder is gedaald; van 1202 in 2022, naar 850 in 2023, naar 780 in 2024. Afdeling JUR verklaart dit als volgt: Het aantal ontvangen bezwaren in de praktijk wordt vooral beïnvloed door de kwaliteit en aard van de primaire besluitvorming. De informele aanpak kan bijdragen aan snellere en meer oplossingsgerichte afhandeling van bezwaren, maar is geen directe oorzaak van een daling in het aantal ingediende bezwaren.
- Voor het algemeen domein geldt dat het aantal ontvangen bezwaren eerst wat is gedaald en daarna juist behoorlijk is gestegen; van 734 in 2022, naar 605 in 2023, naar 1004 in 2024. Afdeling JUR verklaart dit als volgt: Dit is vooral te wijten aan het aantal ontvangen bezwaarschriften tegen de komst van flexwoningen op een speelplek aan de Bijsterveldenlaan, waarbij het gaat om zo'n 350 bezwaarschriften. Als deze bezwaarschriften buiten beschouwing zou worden gelaten, zitten de aantallen min of meer op hetzelfde niveau als in 2022 en 2023.

Vervolgens is er in tabel 3 en 4²² onderscheid gemaakt per domein tussen beroepszaken en hoger beroep beroepszaken voor de jaren 2022, 2023 en 2024:

Beroepszaken

Kalenderjaar	Sociaal domein		Algemeen domein		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
2024	48	38%	79	62%	127
2023	97	46%	113	54%	210
2022	94	56%	75	44%	169
Totaal	235	n.v.t.	267	n.v.t.	506
Gemiddeld	78	n.v.t.	89	n.v.t.	169

Tabel 3: Aantallen en percentages t.o.v. totaal voor beroepszaken sociaal en algemeen domein.

Bronnen: Jaarverslagen Bezwaarschriften 2022, 2023 en 2024; Input afdeling JUR (augustus 2025).

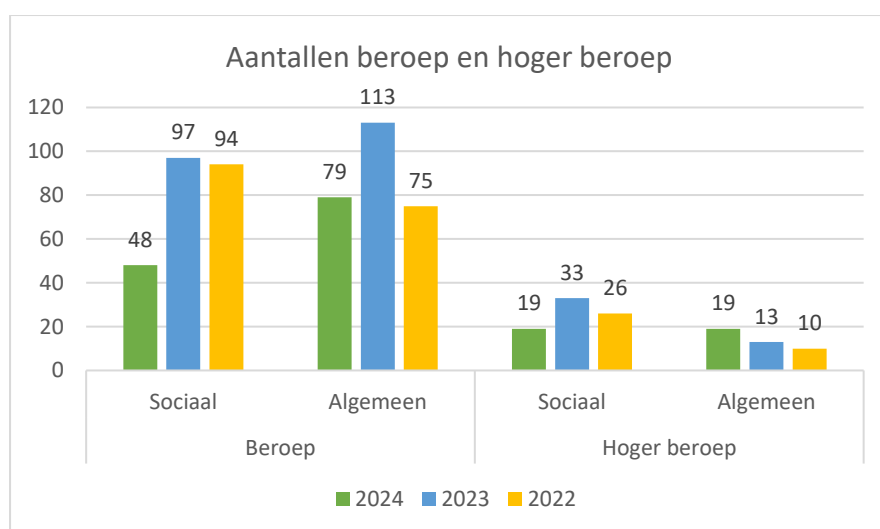
²² Bron: De cijfers uit tabel 2 en 3 zijn tot stand gekomen op basis van de Jaarverslagen Bezwaarschriften 2022, 2023 en 2024, aangevuld met input vanuit de afdeling JUR op basis van het document 'Beroepen en hoger beroepen, sociaal en algemeen domein 2022-2024' (augustus 2025).

Hoger beroepszaken

Kalenderjaar	Sociaal domein		Algemeen domein		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
2024	19	50%	19	50%	38
2023	33	72%	13	28%	46
2022	26	72%	10	28%	36
Totaal	78	n.v.t.	42	n.v.t.	120
Gemiddeld	26	n.v.t.	14	n.v.t.	40

Tabel 4: Aantallen en percentages t.o.v. totaal voor hoger beroepszaken sociaal en algemeen domein.
Bronnen: Jaarverslagen Bezwaarschriften 2022, 2023 en 2024; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Dit is vertaald in grafiek 2:

Grafiek 2: Aantallen beroep en hoger beroep in het sociaal en algemeen domein van 2022 t/m 24

Als we de aantallen ontvangen bezwaarschriften uit tabel 2 en grafiek 1 vergelijken met de aantallen beroepszaken en hoger beroepszaken uit tabel 3 en 4 en grafiek 2, constateren we het volgende:

- Van het aantal ontvangen bezwaren, varieert het aantal beroepszaken tussen de 7% en 14%²³. Gemiddeld gaat zo'n 10% in beroep (1/10 deel). Zorgvuldigheidshalve merkt de RKT met betrekking tot de aantallen in tabel 3 en in grafiek 2 op dat de (hogere) beroepsprocedures in enig jaar kunnen voortkomen uit bezwaren uit eerdere jaren.
- Na beroep gaat tussen 21% en 30% in hoger beroep²⁴. Gemiddeld gaat zo'n 25% na beroep in hoger beroep (1/4 deel). Ook hier geldt: zorgvuldigheidshalve merkt de RKT met betrekking tot de aantallen in tabel 3 en in grafiek 2 op dat de (hogere) beroepsprocedures in enig jaar kunnen voortkomen uit bezwaren uit eerdere jaren.
- Het percentage beroepszaken in relatie tot het aantal bezwaren stijgt van 2022 naar 2023 en zakt van 2023 naar 2024 (van 9 naar 14 naar 7%). Het percentage hoger beroep in relatie tot het aantal beroepszaken blijft ongeveer gelijk in 2022 en 2023 (21 en 22%) en stijgt enkele procenten in 2024 (30%).
- In het sociaal domein zakt het aantal beroepszaken in 2024 ten opzichte van 2023 sterk²⁵. In het algemeen domein stijgt het aantal beroepszaken van 2022 naar 2023 sterk en zakt van 2023 naar 2024 naar het oude niveau van 2022²⁶.

²³ 169 beroepszaken in 2022 = 9% van bezwaren in 2022, 210 beroepszaken in 2023 = 14% van bezwaren in 2023 en 127 beroepszaken in 2024 = 7% van bezwaren in 2024.

²⁴ 36 hoger beroepszaken in 2022 = 21% van beroepszaken in 2022, 46 hoger beroepszaken in 2023 = 22% van beroepszaken in 2023 en 38 hoger beroepszaken in 2024 = 30% van beroepszaken in 2024.

²⁵ Van 94 in 2022 naar 97 in 2023 naar 48 in 2024.

²⁶ Van 75 in 2022 naar 113 in 2023 naar 79 in 2024.

- In het sociaal domein stijgt het aantal hoger beroepszaken licht en zakt daarna²⁷. In het algemeen domein stijgt het aantal beroepszaken licht²⁸.

In paragrafen 4.1.2 t/m 4.1.5 gaan we nader in op de jaren 2024, 2023 en 2022. Er is voor gekozen het meest recente jaar (2024) te beschrijven, daarna 2023 en daarna 2022.

4.1.2 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2024

Beroep 2024

Van de 127 beroepszaken in 2024 vallen 48 beroepszaken in het sociaal domein en 79 beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 2). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde beroepszaken (zie tabel 4, kolommen in grijs).

Beroepszaken sociaal domein 2024

Rechtsgebied	Ingetrokken	Gegronde	Ongegronde	Niet ontvangen	Besluit blijft in stand %	Totaal
Participatiewet	15	8	18	1	81%	42
Wmo	2	0	2	0	100%	4
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	1	0	0	0	100%	1
Overig	0	0	1	0	100%	1
Totaal	18	8	21	1	83%	48

Beroepszaken algemeen domein 2024

Cluster	Ingetrokken	Gegronde	Ongegronde	Niet ontvangen	Besluit blijft in stand %	Totaal
Handhaving & oov	5	4	15	1	84%	25
Omgevingsrecht	4	15	9	6	56%	34
Varia	1	8	8	3	60%	20
Totaal	10	27	32	10	66%	79

Tabel 5: Beroep in 2024.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 5:

Sociaal domein	Algemeen domein
• Van de 48 beroepszaken, zijn 8 beroepszaken gegronde (17%) en 21 beroepszaken (44%) ongegronde verklaard. • De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld²⁹ bij de beroepszaken Wmo, beroepszaken jeugd en beroepszaken overig. • De gemeente werd voor het merendeel (>80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken Participatiewet; in 81%.	• Van de 79 beroepszaken, zijn 27 beroepszaken gegronde (34%) en 32 beroepszaken (41%) ongegronde verklaard. • De gemeente werd voor het merendeel (>80% van de gevallen) in het gelijk gesteld³⁰ bij beroepszaken handhaving & oov; in 84%. • De gemeente werd in ongeveer de helft van de beroepszaken omgevingsrecht en varia in het gelijk gesteld; in 56% van de beroepszaken omgevingsrecht en in 60% van de beroepszaken varia. Dit betekent dat de gemeente dus niet in het gelijk werd gesteld in 44% van de beroepszaken omgevingsrecht en in 40% van de beroepszaken varia.

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen,

²⁷ Van 26 in 2022 naar 33 in 2023 naar 19 in 2024.

²⁸ Van 10 in 2022 naar 13 in 2023 naar 19 in 2024.

²⁹ Een gegrondeverklaring betekent niet altijd dat de gemeente 'niet in het gelijk' is gesteld, omdat rechtsgevolgen ook in stand kunnen blijven. Dit geldt ook in opvolgende tabellen.

³⁰ En andersom, een ongegrondeverklaring betekent niet altijd dat de gemeente 'in het gelijk is gesteld', omdat rechtsgevolgen ook in stand kunnen blijven. Dit geldt ook in opvolgende tabellen.

maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

Hoger beroep 2024

Van de 38 hoger beroepszaken in 2024 vallen 19 hoger beroepszaken in het sociaal domein en 19 hoger beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 3). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde hoger beroepszaken (zie tabel 5, kolommen in grijs).

Hoger beroepszaken sociaal domein 2024

Rechtsgebied	Ingetrokken	Gegronde	Ongegronde	Niet ontvangen	Besluit blijft in stand %	Totaal
Participatiewet	6	2	10	0	89%	18
Wmo	0	0	1	0	100%	1
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	0	0	0	0	n.v.t.	0
Overig	0	0	0	0	n.v.t.	0
Totaal	6	2	11	0	89%	19

Hoger beroepszaken algemeen domein 2024

Cluster	Ingetrokken	Gegronde	Ongegronde	Niet ontvangen	Besluit blijft in stand %	Totaal
Handhaving & oov	3	2	6	0	82%	11
Omgevingsrecht	2	1	3	0	83%	6
Varia	0	0	2	0	100%	2
Totaal	5	3	11	0	84%	19

Tabel 6: Hoger beroepszaken in 2024.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2024). Jaarverslag 2024 commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 6:

Sociaal domein	Algemeen domein
- Van de 19 hoger beroepszaken, zijn 2 hoger beroepszaken gegronde (11%) en 11 hoger beroepszaken (58%) ongegronde verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken Wmo. Vergelijkbaar met het percentage dat de gemeente in het gelijk werd gesteld bij beroepszaken Wmo (ook 100%). - Bij hoger beroep in het kader van de Participatiewet wordt de gemeente in het overgrote deel van de zaken in het gelijk gesteld (circa 89%). Dit is zelfs iets vaker dan bij beroepszaken in eerste aanleg (circa 81%).	- Van de 19 hoger beroepszaken, zijn 3 hoger beroepszaken gegronde (16%) en 11 hoger beroepszaken ongegronde (58%) verklaard. - In hoger beroep werd de gemeente ongeveer even vaak als bij beroep in het gelijk gesteld bij handhaving & oov (82% versus 84%). - In hoger beroep werd de gemeente vaker dan bij beroep in het gelijk gesteld bij omgevingsrecht en varia; in 83% van de hoger beroepszaken omgevingsrecht versus in 56% van de beroepszaken omgevingsrecht en in 100% van de hoger beroepszaken varia versus in 60% van de beroepszaken varia.

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

4.1.3 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2023

Beroep 2023

Van de 210 beroepszaken in 2023 vallen 97 beroepszaken in het sociaal domein en 113 beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 2). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde beroepszaken (zie tabel 6, kolommen in grijs).

Beroepszaken sociaal domein 2023

Rechtsgebied	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvanke- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Participatiewet	13	15	42	4	80%	74
Wmo	7	7	5	2	67%	21
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	0	0	1	0	100%	1
Overig	0	0	1	0	100%	1
Totaal	20	22	49	6	77%	97

Beroepszaken algemeen domein 2023

Cluster	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvanke- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Handhaving & oov	20	10	12	1	77%	43
Omgevingsrecht	12	5	27	3	89%	47
Varia	7	3	12	1	87%	23
Totaal	39	18	51	5	84%	113

Tabel 7: Beroepszaken in 2023.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2023). Jaarverslag 2023 – Adviescommissie bezwaarschriften sociale zaken; Gemeente Tilburg (2023). Jaarverslag algemene zaken – De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 7:

Sociaal domein	Algemeen domein
- Van de 97 beroepszaken, zijn 22 beroepszaken geground (23%) en 49 beroepszaken ongegrond (51%) verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij beroepszaken jeugd en bij beroepszaken overig. - De gemeente werd in het merendeel (>80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken Participatiewet; in 80%. - Bij beroepszaken Wmo werd de gemeente minder vaak in het gelijk gesteld dan bij beroepszaken Participatiewet, jeugd en overig (in 67% versus 80% voor beroepszaken Participatiewet, 100% voor beroepszaken jeugd en 100% voor beroepszaken overig).	- Van de 113 beroepszaken, zijn 18 beroepszaken geground (16%) en 51 beroepszaken ongegrond (45%) verklaard. - De gemeente werd in het merendeel (>80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken omgevingsrecht en beroepszaken varia; in 89% van de beroepszaken omgevingsrecht en in 87% van de beroepszaken varia. - Met name bij beroepszaken handhaving & oov werd de gemeente minder vaak in het gelijk gesteld dan bij beroepszaken omgevingsrecht en varia (77% versus 89% voor beroepszaken omgevingsrecht en 87% voor beroepszaken varia).

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

Hoger beroep 2023

Van de 46 hoger beroepszaken in 2023 vallen 33 hoger beroepszaken in het sociaal domein en 13 hoger beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 3). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde hoger beroepszaken (zie tabel 7, kolommen in grijs).

Hoger beroepszaken sociaal domein 2023

Rechtsgebied	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvanke- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Participatiewet	13	7	10	0	70%	30
Wmo	1	0	1	1	100%	3
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	0	0	0	0	n.v.t.	0
Overig	0	0	0	0	n.v.t.	0
Totaal	14	7	11	1	79%	33

Hoger beroepszaken algemeen domein 2023

Cluster	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvangen- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Handhaving & oov	3	0	1	0	100%	4
Omgevingsrecht	0	2	5	0	71%	7
Varia	0	0	2	0	100%	2
Totaal	3	2	8	0	85%	13

Tabel 8: Hoger beroepszaken in 2023.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2023). Jaarverslag 2023 – Adviescommissie bezwaarschriften sociale zaken; Gemeente Tilburg (2023). Jaarverslag algemene zaken – De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 8:

Sociaal domein	Algemeen domein
- Van de 33 hoger beroepszaken, zijn 7 hoger beroepszaken gegrond (21%) en 11 hoger beroepszaken ongegrond (33%) verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken Wmo. - De gemeente werd vaak (tussen 60 en 80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken Participatiewet; in 70%. Dit betekent ook dat de gemeente bij ongeveer een derde deel (30%) van de beroepszaken Participatiewet niet in het gelijk werd gesteld.	- Van de 13 hoger beroepszaken, zijn 2 hoger beroepszaken gegrond (15%) en 8 hoger beroepszaken ongegrond (62%) verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken handhaving & oov en hoger beroepszaken varia. - Bij hoger beroepszaken omgevingsrecht werd de gemeente minder vaak in het gelijk gesteld dan bij hoger beroepszaken handhaving & oov en hoger beroepszaken varia (71% versus 100% voor hoger beroepszaken handhaving & oov en 100% voor hoger beroepszaken varia).

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

4.1.4 Beroep en hoger beroep met uitspraak in 2022

Beroep 2022

Van de 169 beroepszaken in 2022 vallen 94 beroepszaken in het sociaal domein en 75 beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 2). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde beroepszaken (zie tabel 8, kolommen in grijs).

Beroepszaken sociaal domein 2022

Rechtsgebied	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvangen- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Participatiewet	14	17	40	3	77%	74
Wmo	4	2	5	3	86%	14
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	1	3	0	0	25%	4
Overig	0	0	1	1	50%	2
Totaal	19	22	46	7	77%	94

Beroepszaken algemeen domein 2022

Cluster	Ingetrokken	Geground	Ongegrond	Niet ontvangen- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
Handhaving & oov	3	3	14	2	86%	22
Omgevingsrecht	6	14	21	3	69%	44
Varia	2	0	6	1	100%	9
Totaal	11	22	41	6	77%	75

Tabel 9: Beroepszaken in 2022.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2022). Jaarverslag 2022 Adviescommissie bezwaarschriften sociale zaken; Gemeente Tilburg (2022). Jaarverslag 2022 De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 9:

Sociaal domein	Algemeen domein
- Van de 94 beroepszaken, zijn 22 beroepszaken gegrond (23%) en 46 beroepszaken ongegrond (49%) verklaard. - De gemeente werd vaak (tussen 60 en 80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken Participatiewet en beroepszaken Wmo; in 77% versus in 86%. - De gemeente werd voor de helft van de gevallen (50%) van de beroepszaken overig in het gelijk gesteld; - De gemeente werd veel minder vaak in het gelijk gesteld bij beroepszaken jeugd; in 25%.	- Van de 75 beroepszaken, zijn 22 beroepszaken gegrond (29%) en 41 beroepszaken ongegrond (55%) verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij beroepszaken varia. - De gemeente werd in het merendeel (>80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken handhaving & oov; in 86%. - De gemeente werd vaak (tussen 60 en 80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij beroepszaken omgevingsrecht; in 69%.

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

Hoger beroep 2022

Van de 120 hoger beroepszaken in 2022 vallen 26 hoger beroepszaken in het sociaal domein en 10 hoger beroepszaken in het algemeen domein (zoals blijkt uit tabel 3). De RKT onderzoekt daarvan de gegronde en ongegronde hoger beroepszaken (zie tabel 9, kolommen in grijs).

Hoger beroepszaken sociaal domein 2022

Rechtsgebied	Ingetrokken			Niet ontvanke- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
		Gegrond	Ongegrond			
Participatiewet	8	1	12	3	96%	24
Wmo	0	0	2	0	100%	2
Minimaregelingen	0	0	0	0	n.v.t.	0
Jeugd	0	0	0	0	n.v.t.	0
Overig	0	0	0	0	n.v.t.	0
Totaal	8	1	14	3	96%	26

Hoger beroepszaken algemeen domein 2022

Cluster	Ingetrokken			Niet ontvanke- lijk	Besluit blijft in stand %	Totaal
		Gegrond	Ongegrond			
Handhaving & oov	0	1	2	0	67%	3
Omgevingsrecht	1	0	2	0	100%	3
Varia	1	1	2	0	75%	4
Totaal	2	2	6	0	80%	10

Tabel 10: Hoger beroepszaken in 2022.

Bronnen: Gemeente Tilburg (2022). Jaarverslag 2022 Adviescommissie bezwaarschriften sociale zaken; Gemeente Tilburg (2022). Jaarverslag 2022 De commissie voor de bezwaarschriften algemene zaken; Input afdeling JUR (augustus 2025).

Daarbij valt het volgende op uit tabel 10:

Sociaal domein	Algemeen domein
- Van de 26 hoger beroepszaken, is 1 hoger beroep gegrond en zijn 14 hoger beroepszaken ongegrond verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken Wmo. - De gemeente werd in het merendeel (>80% van de gevallen) van de hoger beroepszaken Participatiewet in het gelijk gesteld; in 96%	- Van de 10 hoger beroepszaken, zijn 2 hoger beroepszaken gegrond en 6 hoger beroepszaken ongegrond verklaard. - De gemeente werd altijd (100%) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken omgevingsrecht. - De gemeente werd vaak (tussen 60 en 80% van de gevallen) in het gelijk gesteld bij hoger beroepszaken handhaving & oov en bij hoger beroepszaken varia; in 67% van de hoger beroepszaken handhaving & oov en in 75% van de hoger beroepszaken varia.

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd. De weergegeven percentages zijn tevens indicatief en gebaseerd op (soms) relatief kleine aantallen. Percentages geven dus een indruk, maar moeten in samenhang met de absolute aantallen worden geïnterpreteerd.

4.1.5 Beroep en hoger beroep 2024, 2023 en 2022 vergeleken

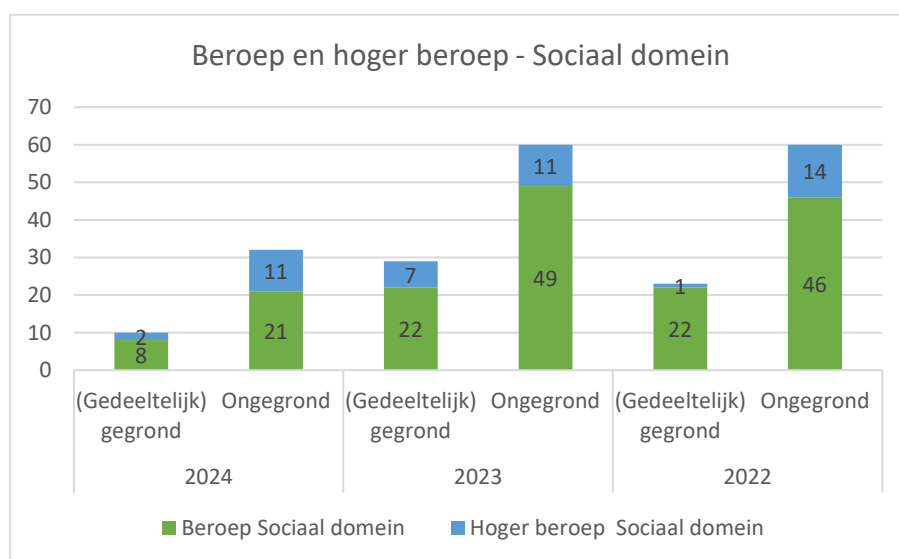
De aantallen beroepszaken en hoger beroepszaken uit 2024, 2023 en 2022 uit de tabellen hiervoor laten het volgende beeld zien (zie tabel 11).

		2024			2023			2022		
		G	O	Totaal	G	O	Totaal	G	O	Totaal
Beroep	Sociaal domein	8	21	29	22	49	71	22	46	68
	Algemeen domein	27	32	59	18	51	69	22	41	63
Hoger beroep	Sociaal domein	2	11	13	7	11	18	1	14	15
	Algemeen domein	3	11	14	2	8	10	2	6	8
Totaal		40	75	115	49	119	168	47	107	154

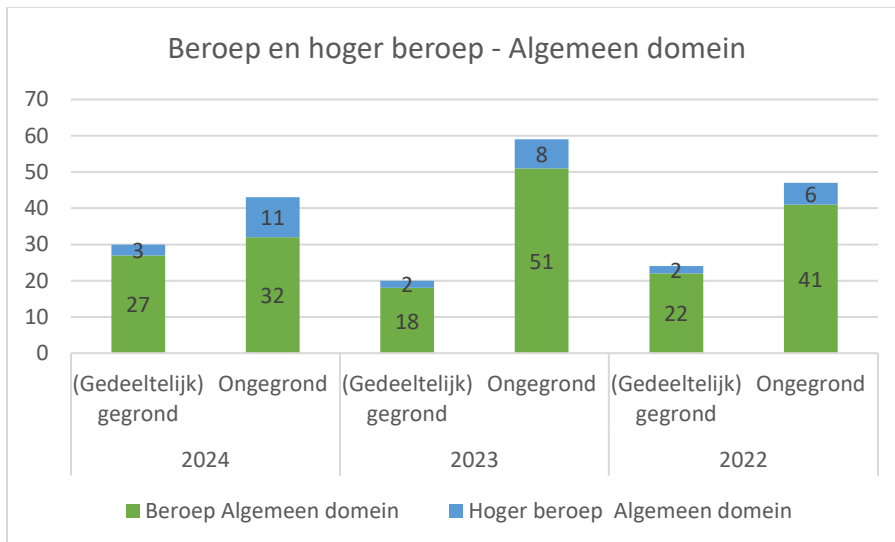
Tabel 11: Aantallen beroepszaken en hoger beroepszaken in 2022, 2023 en 2024

G: Gegrond, O: Ongegrond

Dit is vertaald in grafieken 3 en 4:

Grafiek 3: Beroep en hoger beroep in het sociaal domein van 2022 t/m 2024, inclusief type uitspraak

Grafiek 4: Beroep en hoger beroep in het algemeen domein van 2022 t/m 2024, inclusief type uitspraak

Daarbij valt het volgende op uit tabel 11 en grafieken 3 en 4:

Beroep, uitspraak gegrond en ongegrond³¹:

- Met name in het sociaal domein is de daling sterk; van 68 en 71 gegronde en ongegronde beroepszaken in 2022 en 2023, naar 29 gegronde en ongegronde beroepszaken in 2024.
- In het algemeen domein zijn de gegronde en ongegronde beroepszaken ongeveer gelijk; 63 in 2022, 69 in 2023 en 59 in 2024.
- Bij een uitspraak ongegrond wordt de gemeente in het gelijk gesteld. Bij beroepszaken in het sociaal domein zien we dat de gemeente in 2024 minder vaak in het gelijk wordt gesteld dan in 2023 en 2022 (in 21 versus 49 en 46 zaken).
- In het sociaal domein wordt de gemeente in 21 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 8 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2024, wordt de gemeente in 49 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 22 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2023 en wordt de gemeente in 46 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 22 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2022.
- Bij beroepszaken in het algemeen domein zien we dat de gemeente in 2024 minder vaak in het gelijk wordt gesteld dan in 2023 en 2022 (in 32 versus 51 en 41 zaken).
- In het algemeen domein wordt de gemeente in 32 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 27 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2024, wordt de gemeente in 51 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 18 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2023 en wordt de gemeente in 41 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 22 beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2022.

Hoger beroep, uitspraak gegrond en ongegrond³²:

- Bij de hoger beroepszaken zien we in het sociaal domein dat de aantallen gegronde en ongegronde hoger beroepszaken ongeveer gelijk zijn; 15 in 2022, 18 in 2023 en 13 in 2024.
- In het algemeen domein loopt het aantal gegronde en ongegronde hoger beroepszaken wat op; van 8 in 2022, naar 10 in 2023, naar 14 in 2024.
- Bij een uitspraak ongegrond wordt de gemeente in het gelijk gesteld. Bij hoger beroepszaken in het sociaal domein zien we dat de gemeente in de afgelopen jaren ongeveer even vaak in het gelijk wordt dan gesteld (in 11, 11 en 14 zaken).
- In het sociaal domein wordt de gemeente in 11 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 2 hoger beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2024, wordt de gemeente in 11 hoger

³¹ De RKT presenteert aantallen om een indicatie te geven van trends per kalenderjaar. Vergelijkingen tussen jaren vragen om voorzichtigheid, omdat verschillen in aantallen afgeronde procedures, samenstelling van zaken en contextfactoren (zoals beleidswijzigingen) de resultaten beïnvloeden. Percentages en absolute aantallen bieden elk een ander perspectief. De constatering "meer/minder" ten opzichte van een ander kalenderjaar is niet zonder deze nuance te interpreteren.

³² Zie voetnoot 40.

beroepszaken in het gelijk gesteld en in 7 hoger beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2023 en wordt de gemeente in 14 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 1 hoger beroepszaak niet in het gelijk gesteld in 2022.

- Bij hoger beroepszaken in het algemeen domein zien we dat de gemeente in 2024 wat vaker in het gelijk wordt gesteld dan in 2023 en 2022 (in 11 versus 8 en 6 zaken).
- In het algemeen domein wordt de gemeente in 11 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 3 hoger beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2024, wordt de gemeente in 8 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 2 hoger beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2023 en wordt de gemeente in 6 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 2 hoger beroepszaken niet in het gelijk gesteld in 2022.

Ook kunnen we een vergelijking maken tussen de verschillende jaren. Dat levert het volgende beeld op³³:

	2024 en 2023 vergeleken	2023 en 2022 vergeleken
Beroep	Uit tabel 5 en 7 • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2023 in het sociaal domein wat minder vaak in stand als bij beroepszaken in 2024 in het sociaal domein (gemiddeld 77% versus 83%). • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2023 in het algemeen domein een stuk vaker in stand als bij beroepszaken in 2024 in het algemeen domein (gemiddeld 84% versus 66%).	Uit tabel 7 en 9 • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2022 in het sociaal domein even vaak in stand als bij beroepszaken in 2023 in het sociaal domein (gemiddeld 77%). • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2022 in het algemeen domein wat minder vaak in stand als bij beroepszaken in 2023 in het algemeen domein (gemiddeld 77% versus 84%).
Hoger beroep	Uit tabel 6 en 8 • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2023 in het sociaal domein minder vaak in stand als bij beroepszaken in 2024 in het sociaal domein (gemiddeld 79% versus 89%). • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij beroepszaken in 2023 in het algemeen domein ongeveer even vaak in stand als bij beroepszaken in 2024 in het algemeen domein (gemiddeld 85% versus 84%).	Uit tabel 8 en 10 • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij hoger beroepszaken in 2022 in het sociaal domein een stuk vaker in stand als bij beroepszaken in 2023 in het sociaal domein (96% versus 79%). • Het initiële besluit van de gemeente bleef bij hoger beroepszaken in 2022 in het algemeen domein wat minder vaak in stand als bij beroepszaken in 2023 in het algemeen domein (80% versus 85%).

Tabel 12: Vergelijking beroepszaken en hoger beroepszaken in 2022, 2023 en 2024

Opmerking: Bij het interpreteren van percentages tussen bezwaar, beroep en hoger beroep geven deze cijfers slechts een globale indicatie. Doorlooptijden en het feit dat beroeps- en hoger beroepszaken niet dezelfde populatie betreffen, maken dat geen directe causale relatie kan worden gelegd.

4.1.6 Beroep naar aanleiding van raadsbesluiten

In de periode 2022, 2023, 2024 zijn er 18 beroepszaken geweest naar aanleiding van een raadsbesluit met een uitspraak gegrond of ongegrond.

2024

In 2024 gaat het om 4 beroepszaken. 1 beroepszaak is gegrond verklaard, 3 beroepszaken zijn ongegrond verklaard.

2023

In 2023 gaat het om 10 beroepszaken. 5 beroepszaken zijn gegrond verklaard, 5 beroepszaken zijn ongegrond verklaard.

³³ Zie voetnoot 40.

2022

In 2022 gaat het om 4 beroepszaken. 1 beroepszaak is gegrond verklaard, 3 beroepszaken zijn ongegrond verklaard.

4.2 Civielrechtelijke procedures

In deze paragraaf behandelen we de civielrechtelijke procedures met een uitspraak in een bodemprocedure (dagvaardingsprocedure of een verzoekschriftprocedure) waarbij de vordering of het verzoek is toegewezen of afgewezen. Het gaat in de paragraaf 4.2.1 om de procedures welke de advocaten die in dienst zijn van de gemeente en AKD benelux law firm (de stadsadvocaat van de gemeente)³⁴ in behandeling hebben genomen.

In 2022, 2023 en 2024 zijn er 2 civielrechtelijke procedures *in scope van dit onderzoek* geweest die tot een gerechtelijke uitspraak hebben geleid waarbij de vordering of het verzoek is afgewezen. Daaronder valt geen enkele zaak via de stadsadvocaat.

Hierbij dient verder opgemerkt te worden dat de indeling van civiele procedures naar kalenderjaren een momentopname geeft wat een enigszins vertekend beeld kan opleveren. Het resultaat van een procedure kan pas definitief worden beoordeeld wanneer een vonnis in kracht van gewijsde is gegaan (met andere woorden wanneer een zaak onherroepelijk is geworden). Een zaak die in een bepaald jaar als ‘verlies’ wordt geregistreerd door de gemeente, kan in hoger beroep alsnog volledig in het voordeel van de gemeente worden beslist. Omdat hoger beroep vaak in een later jaar plaatsvindt, wordt dit in een jaartelling 2022 t/m 2024 niet (altijd) zichtbaar. De weergegeven cijfers zijn daarom indicatief.

4.2.1 Bodemprocedures in behandeling genomen door advocaten in dienst van de gemeente

Uitspraak in 2024

In 2024 gaat het om 1 zaak waarbij er een dagvaardingsprocedure heeft plaatsgevonden en 1 zaak waarvoor een verzoekschrift is ingediend (totaal 2 zaken). De bodemprocedures gingen over het vorderen van een betaling van een bedrag uit onverschuldigde betaling (zaak 1). Het verzoekschrift ging over een vordering voor een voorlopige voorziening faillissement (zaak 2).

In 2024 leidde dit tot de volgende uitspraken:

Procedure	Indiener van de procedure	Uitspraak	Aantal zaken
Bodemprocedure: Dagvaardingsprocedure	Wederpartij (zaak 1)	Vordering afgewezen	1
Bodemprocedure: Verzoekschriftprocedure	Wederpartij (zaak 2)	Verzoek afgewezen	1
Totaal			2

Tabel 13: Uitspraken bodemprocedure 2024

Uitspraak in 2023

In 2023 gaat het om geen enkele bodemprocedure passend in de scope van dit onderzoek.

Uitspraak in 2022

In 2022 gaat het om geen enkele bodemprocedure passend in de scope van dit onderzoek.

³⁴ De gemeente Tilburg heeft een overeenkomst gesloten met AKD voor juridische ondersteuning. AKD is de stadsadvocaat van de gemeente. AKD ondersteunt vooral via hun advisering en indien nodig (bijvoorbeeld bij vakantie) procedeert AKD als gemachtigde voor de gemeente. Dit komt zelden voor.

5. Analyse: Patronen

Hoofdstuk 5 beschrijft welke patronen er in de aanleiding, doorlooptijd en uitkomst van rechtszaken zijn (deelvraag 2). Dit hoofdstuk vormt de feitelijke analyse van rechtszaken.

5.1 Bestuursrechtelijke procedures

Wanneer de RKT de beschrijvingen van bestuursrechtelijke procedures met elkaar vergelijkt, met daarbij een vergelijking tussen jaartallen (2022, 2023, 2024), domeinen (sociaal en algemeen) en het type uitspraak (gegrond en ongegrond), zien we de volgende patronen bij [bestuursrechtelijke procedures](#). Ook de toelichtingen volgen rechtstreeks uit de analyse.

Bestuursrechtelijke procedures	
Patroon 1: Inhoudelijke patronen Structurele motiverings- en zorgvuldigheidsgebreken	Toelichting: Besluiten houden regelmatig geen stand wegens schending van art. 3:2 en 7:12 van het Awb. Dit manifesteert zich vooral in: • onvoldoende feitelijk onderzoek (bijv. woon- en leefsituatie, feitelijk gebruik van panden); • onvolledige belangenafweging (financiële gevolgen, individuele omstandigheden); • te globale verwijzingen naar beleid zonder concrete toepassing op het individuele geval; • het niet expliciet ingaan op tegenrapportages of andersluidende verklaringen. • Opvallend is dat dit niet beperkt blijft tot één rechtsgebied, maar voorkomt bij het algemeen domein (omgevingsrecht, handhaving, openbare orde) en het sociaal domein.
Patroon 2: Inhoudelijke patronen Formele rechtszekerheid weegt vaak zwaarder dan materiële billijkheid	Toelichting: Rechters hanteren consequent het uitgangspunt dat: • wettelijke criteria leidend zijn; • beleidsregels slechts in uitzonderlijke situaties terzijde worden geschoven; • persoonlijke gevolgen zoals financiële problemen, verlies van bestaanszekerheid, stress, gezondheidsproblemen en dergelijke op zichzelf, zelden voldoende is. Dit leidt tot veel uitspraken waarin de rechter expliciet overweegt dat de zaak “wel begrijpelijk” is, maar juridisch niet tot een andere uitkomst kan leiden (met name bij Participatiewet, Tozo, bijzondere bijstand en Wmo-zaken).
Patroon 3: Inhoudelijke patronen Bewijspositie van de inwoner is structureel zwak	Toelichting: In een groot deel van de zaken ligt het zwaartepunt bij: • onduidelijke financiële stromen; • ontbreken van administratie; • niet-objectieve verklaringen van derden; • aannames in plaats van verifieerbare gegevens. De rechter legt de bewijslast consequent bij de eiser. Zodra onduidelijkheid resteert, valt deze vrijwel altijd uit in het nadeel van de betrokkene.

Patroon 4: Patronen in doorlooptijd en procesverloop Lange doorlooptijden als structureel kenmerk	Toelichting: De meeste zaken kennen: • een meerjarige doorlooptijd (bezwaar, beroep, hoger beroep); • herstelbesluiten na vernietiging; • soms parallelle procedures over niet-tijdig beslissen. Dit leidt regelmatig tot: • dwangsommen; • proceskostenveroordelingen; • schadevergoedingen wegens overschrijding van de redelijke termijn.
Patroon 5: Patronen in doorlooptijd en procesverloop Escalatie door herstelbesluiten	Toelichting: Een herkenbaar patroon is: 1. primair besluit met motiveringsgebrek; 2. vernietiging door de rechter; 3. nieuw besluit met (gedeeltelijk) herstelde motivering; 4. nieuwe beroepsprocedure. Dit verlengt procedures aanzienlijk, terwijl de materiële uitkomst vaak gelijk blijft.
Patroon 6: Uitkomstpatronen (wie “wint” en waarom) Sociaal domein: hoge afwijzings- en handavingsgraad	Toelichting: In zaken over Participatiewet, Tozo, bijzondere bijstand is het uitkomstpatroon duidelijk: • schending inlichtingenplicht betekent meestal intrekking/terugvordering; • subjectieve verklaringen worden zelden als argument toegelaten; • financiële gevolgen worden zelden als onevenredig aangemerkt.
Patroon 7: Uitkomstpatronen (wie “wint” en waarom) Omgevingsrecht: inhoudelijk vaak gelijk, procedureel vaak niet	Toelichting: Bij omgevingsvergunningen en handhaving geldt: • besluiten worden relatief vaak vernietigd; • maar rechtsgevolgen blijven geregeld in stand; • of leiden na herstel alsnog tot hetzelfde resultaat. Het probleem zit hier minder in de einduitkomst, meer in de onderbouwing en dossiervorming.
Patroon 8: Uitkomstpatronen (wie “wint” en waarom) Handhaving: beginselplicht (als de gemeente vaststelt dat een wettelijk voorschrift wordt overtreden, moet zij in principe handhavend optreden) is stevig, maar niet absoluut	Toelichting: Patroonmatig geldt: • geen overtreding, geen handhaving; • wel overtreding, handhaven, tenzij: onevenredigheid expliciet en concreet is onderbouwd of concreet zicht op legalisatie bestaat. Zonder een zorgvuldige motivering waarom niet wordt gehandhaafd, houdt het besluit vrijwel altijd geen stand.

In samenvatting van bovenstaande, zien we dat:

- zorgvuldigheid en motivering zwakkere schakels zijn;
- er een voorspelbaarheid in de toetsing van de rechter zit;
- eisers structureel moeite hebben hun bewijspositie rond te krijgen;
- procedures lang duren zonder dat dit vaak tot andere uitkomsten leidt.

Afgeleid hiervan, zijn de conclusies, leerpunten en sturingsimplicaties vanuit genoemde patronen voor bestuursrechtelijke procedures:

Conclusie	Toelichting	Leerpunten	Sturingsimplicatie
1. Besluitkwaliteit is de belangrijkste faalfactor	De meeste vernietigingen zijn niet het gevolg van “verkeerde beleidskeuzes”, maar van onvoldoende uitgewerkte besluitvorming. De inhoud had vaak stand kunnen houden als deze beter was onderbouwd.	• Motivering en zorgvuldigheid zijn structureel kwetsbaar. • Beleidsruimte wordt juridisch erkend, maar alleen als deze zichtbaar en individueel wordt toegepast. • Gebrekkige dossiervorming leidt tot extra procedures zonder inhoudelijke winst.	• Investeer primair in besluitkwaliteit aan de voorkant, niet in herstel achteraf. • Maak motivering een expliciet kwaliteitscriterium (naast rechtmatigheid).
2. Juridische procedures worden te vaak “hersteltrajecten”	Een aanzienlijk deel van de procedures functioneert feitelijk als verlengd besluitvormingsproces, waarbij de rechter tekortkomingen corrigeert die intern eerder hadden kunnen worden opgelost.	• Herstelbesluiten verlenen procedures maar veranderen de uitkomst vaak niet. • Dit vergroot werkdruk, kosten en reputatierisico zonder maatschappelijke meerwaarde. • De gemeentelijke organisatie leert te weinig van eerdere vernietigingen.	• Introduceer structurele feedbackloops: wat is vernietigd, waarom, en hoe voorkomen we herhaling? • Gebruik uitspraken actief als leerinstrument, niet alleen als incidentafhandeling.
3. Doorlooptijden vormen een reëel bestuurlijk risico	Lange doorlooptijden zijn geen bijzaak, maar een structureel risico voor: vertrouwen van inwoners, financiële lasten (dwangsommen, proceskosten), uitvoeringscapaciteit.	• Niet-tijdig beslissen komt herhaaldelijk voor. • Termijnoverschrijding leidt bijna automatisch tot extra procedures. • Capaciteitsdruk wordt juridisch “zichtbaar” via dwangsommen en schadevergoedingen.	• Zie termijnen als strategische randvoorwaarde, niet als administratieve formaliteit. • Maak tijdigheid expliciet onderdeel van prestatie-sturing.
4. Bewijspositie van inwoners is structureel zwak – en dat is voorspelbaar	In het sociaal domein is het uitkomstpatroon zeer consistent: onduidelijkheid = verlies voor de eiser. Dat is juridisch correct, maar bestuurlijk niet altijd wenselijk.	• Eisers onderschatten structureel hun bewijslast. • Communicatie over verwachtingen en bewijsvereisten is onvoldoende effectief. • Procedures kunnen soms voorkomen worden door betere uitleg vooraf.	• Versterk de preventieve rol van de organisatie: uitleg, begeleiding, verwachtingsmanagement. • Voorkomen van procedures is hier realistischer dan “winnen in beroep”.
5. Beleidsvrijheid is juridisch robuust, maar kwetsbaar in uitvoering	De rechter respecteert beleidsvrijheid, maar alleen als deze: • consistent wordt toegepast; • concreet wordt gemotiveerd; • zichtbaar wordt verbonden aan het individuele geval.	• Abstracte beleidsverwijzingen zijn onvoldoende. • Afwijkingen van beleid moeten expliciet worden benoemd en gemotiveerd. • Ongelijke behandeling wordt vooral aangenomen bij gebrekkige uitleg, niet bij inhoudelijke verschillen.	• Investeer in beleidsvaardigheid bij uitvoerende teams: niet alleen kennen, maar toepassen. • Zorg dat besluiten laten zien hoe beleid is gebruikt, niet alleen dat het bestaat.

6. Handhaving: niet de keuze, maar de motivering is doorslaggevend	In handhavingzaken gaat het zelden mis op de bevoegdheid, maar vaak op de uitleg waarom wel of niet wordt gehandhaafd.	• “Geen overtreding” of “concreet zicht op legalisatie” moet feitelijk worden onderbouwd. • Afzien van handhaving zonder expliciete belangenafweging leidt vrijwel zeker tot vernietiging. • Beginselplicht tot handhaving wordt strikt toegepast.	• Veranker een vaste handavingsafwegingsstructuur in besluitvorming. • Maak evenredigheid en belangenafweging expliciet zichtbaar in besluiten.
7. Uitkomsten zijn juridisch voorspelbaar – reputatieschade niet	Hoewel veel uitkomsten juridisch voorspelbaar zijn, geldt dat de maatschappelijke en reputatieve impact vaak groter is dan het juridische belang van de zaak.	• Eisers ervaren procedures als lang, ondoorzichtig en formeel. • Gedeeltelijke gelijkstelling (bijv. motiveringsgebrek) wordt vaak als “verlies van de overheid” gezien. • Proceskostenveroordelingen versterken dit beeld.	• Zie juridische procedures niet alleen als risico, maar als signaalfunctie voor bestuurskwaliteit. • Transparantie en uitlegbaarheid zijn minstens zo belangrijk als juridisch gelijk.

Overkoepelend kan gesteld worden dat verbetering betreffende bestuursrechtelijke procedures ligt bij motivering en procesbeheersing. Focuspunten zijn daarbij:

1. Besluitkwaliteit vóór snelheid, maar binnen termijn
2. Leren van uitspraken, niet alleen herstellen
3. Duidelijke communicatie over bewijs en verwachtingen
4. Motivering als kerncompetentie
5. Tijdigheid als bestuurlijk criterium

5.2 Civielrechtelijke procedures

Wanneer de RKT de beschrijvingen van civielrechtelijke procedures met elkaar vergelijkt, met daarbij een vergelijking tussen jaartallen (2022, 2023, 2024) en het type uitspraak (toegewezen of afgewezen), zien we de volgende patronen bij [civielrechtelijke procedures die zijn afgehandeld door advocaten in dienst van de gemeente](#). De toelichtingen volgen rechtstreeks uit de analyse. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het slechts twee civielrechtelijke procedures betreft. Daarmee zijn de bevindingen indicatief maar niet representatief te noemen.

Civielrechtelijke procedures – afgehandeld door advocaten in dienst gemeente	
Patroon 1: Inhoudelijke patronen Gemeente staat civielrechtelijk sterk bij redelijke en consistente belangenafweging	Toelichting: In beide zaken krijgt de gemeente gelijk. Doorslaggevend is dat de gemeente: • een verdedigbaar en proportioneel standpunt inneemt; • haar belangenafweging kan onderbouwen met actuele feiten; • geen evidente onzorgvuldigheid of onredelijkheid laat zien. De civiele rechter bevestigt daarmee dat zorgvuldig en redelijk handelen – ook bij financiële en persoonlijke belangen – een sterke positie oplevert.
Patroon 2: Inhoudelijke patronen	Toelichting: In beide procedures is zichtbaar dat de civiele rechter:

Civiele rechter toets terughoudend en respecteert beleids- en beoordelingsruimte	• niet op de stoel van het bestuur gaat zitten; • slechts corrigeert bij duidelijke onevenwichtigheid of onredelijkheid; • ruimte laat aan publieke schuldeisers en bestuursorganen om eigen afwegingen te maken. Dit geldt zowel bij schuldregelingen (dwangakkoord) als bij langdurige invorderingspraktijken.
Patroon 3: Inhoudelijke patronen Actualiteit en tijdsfactor zijn cruciaal in de beoordeling	Toelichting: De tijdsfactor werkt in beide zaken in het voordeel van de gemeente: • In de schuldregelingszaak wordt zwaar meegewogen dat het inkomen van betrokkene recent is verbeterd en het aanbod daardoor niet maximaal haalbaar is. • In de invorderingszaak werkt het langdurig stilzitten van eiser (jarenlange acceptatie van inhoudingen) sterk in zijn nadeel. De rechter kijkt nadrukkelijk naar ontwikkelingen over tijd, niet alleen naar het formele startpunt.
Patroon 4: Uitkomstpatronen Redelijkheid en billijkheid begrenzen civiele claims	Toelichting: Hoewel de rechter oog heeft voor persoonlijke omstandigheden, leidt dit niet automatisch tot toewijzing van civiele vorderingen: • Een beroep op redelijkheid en billijkheid slaagt niet zonder concrete onderbouwing. • Dat de gemeente al een aanzienlijk bedrag heeft kwijtgescholden, weegt mee in haar voordeel. De civiele rechter zoekt naar evenwicht, maar corrigeert alleen waar dat echt nodig is.
Patroon 5: Uitkomstpatronen Motivering en bewijs: Feitelijke gedrag en aannemelijkheid wegen zwaarder dan formele perfectie	Toelichting: In beide zaken blijkt: • het ontbreken van (oude) formele besluiten leidt niet automatisch tot aansprakelijkheid; • langdurig feitelijk handelen en acceptatie door betrokkenen is juridisch relevant; • aannemelijkheid en context zijn doorslaggevend. De civiele rechter beoordeelt het geheel van feiten en gedragingen, niet alleen de juridische vorm.

Samenvattend zien we op basis van het bovenstaande dat:

- Civielrecht fungeert als vangnet en correctiemechanisme in uiterste gevallen, niet als herbeoordeling van bestuursrechtelijke keuzes.
- De gemeente wordt beschermd wanneer zij realistisch en actueel handelt bij financiële vraagstukken; consistent en redelijk optreedt over langere tijd; geen disproportionele of lichtvaardige inzet kiest.

Afgeleid hiervan, zijn de conclusies, leerpunten en sturingsimplicaties vanuit genoemde patronen voor civielrechtelijke procedures:

Conclusie	Toelichting	Leerpunten	Sturingsimplicatie
1. Zorgvuldige en actuele belangenafweging beschermt tegen civiele claims	De gemeente krijgt gelijk omdat aanbiedingen en besluiten worden getoetst op actualiteit, aannemelijkheid en redelijkheid. Verbeterd inkomen of eerdere kwijtschelding mag zwaar meewegen.	• Actualiteit en realisme zijn cruciaal bij civiele beoordeling.	• Borg dat financiële afwegingen en aanbiedingen altijd actueel en verdedigbaar zijn.

2.	Civiele rechter corrigeert vooral bij evidente onredelijkheid	Zonder duidelijke misslagen grijpt de civiele rechter niet in. Persoonlijke omstandigheden alleen zijn onvoldoende.	• Billijkheid vraagt onderbouwing, geen vanzelfsprekendheid.	• Neem proportionaliteit expliciet mee, maar voorkom overcorrectie uit voorzichtigheid.
3.	Langdurig feitelijk gedrag werkt juridisch door	Jarenlange acceptatie van een situatie ondermijnt civiele aanspraken, zelfs bij ontbrekende oude besluiten.	• Feitelijk handelen over tijd is juridisch relevant.	• Stuur op consistent uitvoeringsgedrag en leg dit zo goed mogelijk vast.
4.	Civilrecht is geen herstelroute voor oude discussies	Civiele procedures slagen zelden als verkapte herkansing van eerdere keuzes.	• Civilrecht bevestigt eerder dan corrigeert bestuurspraktijk.	• Richt sturing op kwaliteit van uitvoering, niet op herstel via civiele procedures.

Overkoepelend kan gesteld worden dat ook in deze twee civielrechtelijke procedures de grootste civiele risico's voor de gemeente liggen in actualiteit, proportionaliteit en consistent handelen over tijd. De civiele rechter fungeert daarbij primair als correctiemechanisme bij evidente onredelijkheid, niet als herbeoordelaar van bestuurlijke keuzes. Focuspunten zijn daarbij:

1. Investeer in actuele en realistische belangenafwegingen; civiele rechters tillen zwaar aan de feitelijke situatie op het moment van beoordelen.
2. Wees consequent en voorspelbaar in uitvoering over langere tijd; langdurig feitelijk handelen en acceptatie door betrokkenen versterken de civiele positie van de gemeente.
3. Onvolkomenheden in formele vastlegging leiden niet automatisch tot civiel risico, mits het handelen inhoudelijk redelijk en consistent is geweest.
4. Gebruik civiele procedures als spiegel voor redelijkheid en proportionaliteit.

6. Analyse: Inzichten uit interviews

De inzichten die uit de interviews volgen en in hoofdstuk 6 omschreven worden, geven een verdere verdieping op de analyse. Specifiek het interview met de gemeenteraad geeft inzicht in de positie en rol van de gemeenteraad bij rechtszaken (deelvraag 5).

6.1 Bestuursrechtelijke procedures

Algemeen

- Vakafdelingen zijn in de basis bekend met de informele aanpak en staan hier doorgaans voor open, maar het vraagt wel continue aandacht om deze werkwijze levend te houden. In de praktijk komt het soms voor dat een medewerker van de primaire afdeling een voorkeur heeft voor een formele beslissing op bezwaar, omdat hij of zij ervan overtuigd is dat het oorspronkelijke besluit juridisch juist is. De informele aanpak richt zich echter niet op de juridische juistheid van het besluit, maar op het bespreken van het probleem dat de bezwaarmaker ervaart en het zoeken naar een passende oplossing.
- De gemeente tracht stukken in beroeps- en hoger beroepszaken op tijd aan te leveren, een goed verweerschrift te schrijven en daarbij in te gaan op het beroepsschrift om het besluit van de gemeente nader te motiveren (en niet alleen te vervallen in alleen een herhaling van de beslissing op bezwaar) en een goede voorbereiding van het beroep of hoger beroep te bewerkstelligen.
- De gemeente is aanwezig bij alle zittingen, uit respect richting eiser en de rechter. Soms zit er spanning op als de gemeente bij rechtszaken (alsook bij hoorzittingen ten aanzien van bezwaarschriften) aanwezig is gezien veiligheidsrisico's.

Schikken of procederen door de gemeente

- Redenen om te schikken kunnen zijn dat de gemeente het toch met eiser kan oplossen zonder tussenkomst van de rechter, wanneer er nieuwe informatie naar voren komt in beroep of hoger beroep, wanneer nieuwe jurisprudentie beschikbaar komt, of wanneer de rechter de gemeente voorhoudt dat zij iets niet goed heeft gedaan en er met een schikking wordt voorkomen dat er proceskosten moeten worden betaald (kosten-baten analyse).
- Het mandaat tot welk bedrag een medewerker kan schikken ligt onvoldoende vast. Juridisch medewerkers hebben wel zelf mandaat om te schikken tijdens een zitting. Gaat het om kleinere bedragen dan maakt de medewerker zelf een afweging tijdens de zitting. Gaat het om grote bedragen en is bekend dat de zaak mogelijk niet standhoudt, dan vindt voorafgaand aan de zitting overleg met de leidinggevende en/of vakafdeling plaats tot hoever de schikking kan gaan.
- Bij procedures binnen het algemene domein komt het bijna nooit voor dat een rechter bij partijen aandringt om te schikken. Gebeurt dit wel, dan kan een gemachtigde nooit door een rechter gedwongen worden om te schikken. Er zal altijd eerst overlegd worden met intern betrokken afdelingen/de portefeuillehouder of het bestuursorgaan. Daarvoor kan de behandeling ter zitting door de rechter worden opgeschort en later weer worden geopend als er duidelijkheid is over de bereidheid om te schikken.

Reflectie op gerechtelijke uitspraak over motiveringsgebreken of onzorgvuldigheid bij de gemeente

- De gemeente vindt de motivering van uitspraken door de rechter over het algemeen voldoende; er wordt voldoende uitgelegd hoe tot een uitspraak is gekomen.
- De gemeente weet waar een goede motivering voor een beslissing op bezwaar aan moet voldoen, streeft hier ook altijd naar en meent dat zij beslissingen op bezwaar over het algemeen voldoende motiveren (inclusief een goede belangenafweging).
- Het is geïnterviewden binnen het sociaal domein niet bekend dat er sprake is van motiveringsgebreken of onzorgvuldigheid (onvoldoende belangenafweging).
- Geïnterviewden binnen het algemeen domein herkennen wel dat de gemeente soms rechtszaken verliest op motiveringsgebreken en onzorgvuldigheid (onvoldoende belangenafweging). Intern

wordt dan gekeken hoe dit hersteld kan worden door nog eens kritisch te kijken naar de relevante feiten, omstandigheden en belangen.

Opvolging van gerechtelijke uitspraken door de gemeente

- Richting de betreffende portefeuillehouder wordt gedeeld welke uitspraken gegrond en ongegrond zijn. In eerste instantie via e-mail en als uitspraken daarvoor aanleiding geven, worden deze in het portefeuillehoudersoverleg besproken.
- Alle gegronde beroepszaken en hoger beroepszaken worden in het wekelijkse clusteroverleg met juridisch medewerkers, teambreed binnen de afdeling JUR of afdelingsbreed binnen de afdeling JUR besproken; welke nieuwe beslissing is nodig, of welk beleid of welke regelgeving moet worden aangepast?
- Binnen de kwaliteitscirkels waarin de afdeling JUR en de vakafdelingen deel van uitmaken, worden uitspraken ook regulier besproken. Indien nodig passen vakafdelingen, op advies van de afdeling JUR, beleid en/of regelgeving aan.
- Nieuwe jurisprudentie over gerechtelijke uitspraken kan zorgen dat lopende beroepszaken en hoger beroepszaken anders moeten worden opgelost door de gemeente.

Bieden van maatwerk door de gemeente

- Conform artikel 4:84 uit de Awb handelt de gemeente volgens het eigen beleid. Conform ditzelfde artikel kan de gemeente afwijkend handelen wanneer er bijzondere omstandigheden zijn (maatwerk).
- De gemeente past maatwerk ruimhartiger toe in vergelijking met andere gemeenten, vaak wordt maatwerk meegenomen in beslissingen op bezwaar.
- Bij het toepassen van maatwerk dient rekening te worden gehouden met het scheppen van een precedent en het creëren van ongewenste willekeur.
- Ook de rechter wenst een motivering waarom de gemeente afwijkt en op welke grond de gemeente dat doet. De gemeente dient dit voldoende te kunnen motiveren.
- Binnen het algemeen domein blijkt het lastig maatwerk te bieden. Binnen het omgevingsrecht is immers sprake van derdebelanghebbenden waar rekening mee gehouden dient te worden, bij handhavingzaken weegt het algemeen belang voor inwoners ook mee. Binnen het sociaal domein zijn er meer mogelijkheden voor maatwerk dan in het algemeen domein.

Doorlooptijden

- Versnellen is niet mogelijk, de gemeente is afhankelijk van de rechter.
- Het lukt de gemeente momenteel beter (dan enkele jaren terug) om tijdig een beslissing op bezwaar te nemen. Dat monitort de gemeente in het zaakstelsel. Daarin is de wettelijke beslistermijn zichtbaar en aan iedere jurist is de opdracht om binnen de termijn te 'leveren'.
- De werkdruk is op dit moment beheersbaar met gebruikmaking van inhuur. Wanneer er pieken zijn in aangeleverde bezwaarschriften (bijvoorbeeld 300 bezwaarschriften voor één vergunning voor de kap van bomen), moeten prioriteiten worden gesteld. Dit betekent dat het langer kan duren voordat de gemeente een beslissing op bezwaar neemt.
- Bij bezwaar kijkt de gemeente eerst of zij op een informele wijze samen met bezwaarmaker tot een oplossing kan komen. In deze fase ligt de nadruk op het vinden van een passende oplossing, waardoor vragen over ontvankelijkheid, zoals of de bezwaarmaker belanghebbende is, minder op de voorgrond staan. In de verkenning van de passende aanpak van het bezwaarschrift wordt altijd de ontvankelijkheid besproken. Zo worden bezwaarmakers niet verrast bij een eventuele formele behandeling. Als een bezwaar daarna toch formeel wordt behandeld, worden de niet-ontvankelijke bezwaren (mede gelet op de geringe tijdbelasting) met voorrang behandeld.
- Bij herstelbesluiten wordt vaak door de rechter al aangegeven wat de gemeente dient te doen, dit hoeft de gemeente dan alleen nog uit te voeren (en versnelt de doorlooptijd).
- De regie voor beroep en hoger beroep ligt bij de rechter, op deze doorlooptijd heeft de gemeente weinig invloed.
- Er zit nu zo'n 1,5 jaar tussen het indienen van een beroep bij de rechtbank en de uitspraak en daarna nog eens 2,5 tot 3 jaar tussen het instellen van hoger beroep bij de RvS en de uitspraak. Dit was enkele jaren geleden veel korter (enkele maanden bij de rechtbank en circa 1 tot 1,5 jaar bij

de RvS). Soms belt de gemeente naar de RvS of zij de zaak niet vergeten is, om zo te proberen de procedure te versnellen.

6.2 Civielrechtelijke procedures

Algemeen

- In het bestuursrecht neemt de gemeente besluiten (is bepalend). Bijvoorbeeld een bestemmingsplan en omgevingsvergunningen; daar heeft een inwoner zich aan te houden. In het civielrecht is de gemeente over het algemeen een gelijkwaardigere partij dan in het bestuursrecht.
- Vaak zijn er al veel gesprekken gevoerd tussen de partij en de gemeente, komt men er niet uit dan volgt vaak een civielrechtelijke procedure. In de regel met een bodemprocedure (dagvaarding), soms met een kort geding.
- Civielrechtelijke procedures lopen eerst via de advocaten in dienst van de gemeente. Als de advocaten menen dat bij hen voldoende deskundigheid ontbreekt, zij onvoldoende tijd hebben omdat zij meerdere zaken behandelen of een politieke lading met een zaak gemoeid is waar externen naar dienen te kijken, wordt in overleg met de gemeente een zaak aan de stadsadvocaat AKD benelux law firm toegewezen. Het gaat om 3 zaken in 2022 t/m 2024, waarvan 1 zaak gezamenlijk met de advocaten in dienst van de gemeente is behandeld.

Schikken of procederen door de gemeente

- Als gemeente heb je de keuze om je te verweren of niet. De gemeente is terughoudend in het zelf voeren van civielrechtelijke procedures, hoewel dit wel eens voorkomt. Bij aanbestedingszaken is het geen keuze, de gemeente is per definitie verweerder.
- Advocaten proberen waar mogelijk procedures te voorkomen, bijvoorbeeld door onderhandeling, het belang van de gemeente staat steeds voorop. Bij aanbestedingskwesities is onderhandelen of zaken uitgebreid bespreken met de advocaat van de wederpartij, meestal geen mogelijkheid omdat gemeente ook oog moet houden voor belangen van derden betrokken partijen.
- In het geval de advocaten menen dat de vordering van een eiser te hoog is of onredelijk, dan adviseren de advocaten de gemeente om zich te verweren.
- Het advies van de advocaten om niet te procederen hoeft niet te worden gevolgd door een afdelingshoofd of het college. In een dergelijk geval zal de advocaat toch de gemeente vertegenwoordigen, tenzij dit in strijd is met de eed die hij heeft afgelegd.
- In het civiel recht geldt dat wanneer een gedaagde zich niet verweert, de vordering in beginsel wordt toegewezen, tenzij de vordering de rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomt. Daarom kan de gemeente beter niet niets doen als zij gedaagd is.
- Procederen ter voorkoming van van precedentwerking is in de praktijk niet vaak voorkomend, kwesities zijn nu eenmaal zelden gelijk.
- Mediation gebeurt niet in aanbestedingszaken; dit omdat een vorm van onderhandeling in aanbestedingen meestal niet passend is. In andere civiele procedures is er soms wel sprake van mediation.

Reflectie op rechterlijke uitspraak over motiveringsgebreken of onzorgvuldigheid bij de gemeente

- De advocaten in dienst van de gemeente menen dat civielrechtelijke procedures voldoende worden gemotiveerd vanuit de gemeente. Een motiveringsgebrek bij een civiele procedure zal in 99% van de gevallen zijn ontstaan vóórdat er überhaupt juristen naar gekeken hebben.
- Eisers voeren vaak motiveringsgebreken aan in bestuursrechtelijke procedures. In civiele kwesities speelt dit vaak geen rol, soms wel in aanbestedingszaken.
- Het zorgvuldigheidsbeginsel is van belang in het aanbestedingsrecht; het is vaak een of zelfs de enige grond om een beslissing van de gemeente in een aanbesteding mee te proberen aan te vechten
- Het gelijkheidsbeginsel speelt in civiele kwesities vrijwel nooit een rol, behalve bij aanbestedingszaken en Didamkwesities. Wat dat laatste betreft heeft de gemeente nog nooit een zaak verloren op het gelijkheidsbeginsel.
- Aanbestedingszaken worden veelal afgedaan in kort geding. In een kort geding oordeelt een voorzieningenrechter alleen (dus enkelvoudig) over een zaak. Soms kan een gemeente een rechter

treffen die minder goed thuis is in specifieke materie, maar de rechter beslist wel. En dit kan in voorkomend geval dan weer leiden tot een voor gemeenten ongunstig vonnis. Een kort geding is doorgaans lagere rechtspraak, daar staat hoger beroep tegen open. Toch zie je dat hoger beroep zelden voorkomt in aanbestedingszaken. Dit komt omdat gemeenten bij de keuze om wel of niet in hoger beroep te gaan ook andere belangen meewegen. Bijvoorbeeld de doorlooptijd van een hoger beroep versus de tijd die nodig is om een heraanbesteding uit te voeren. Heraanbesteding is dan vaak sneller. Omdat gemeenten die keuzes meewegen, kan een ongunstig vonnis jegens gemeenten dan een vertekend beeld in de media geven, omdat ze zich neerlegt bij een uitspraak in plaats van in hoger beroep te gaan.

Doorlooptijden

- Versnellen is niet mogelijk, de gemeente is afhankelijk van de rechter.
- Vertragen lukt soms wel met als doel ruimte te creëren om alsnog te zoeken naar een minnelijke oplossing.

6.3 Positie en rol gemeenteraad

De RKT heeft vertegenwoordigers van 4 fracties gesproken, dit geeft daarmee geen volledig beeld van de gemeenteraad. De 4 fracties geven de volgende inzichten:

Algemeen

- Het gevoel bij een aantal fracties heerst dat er vaker bezwaar wordt gemaakt en er meer rechtszaken zijn dan in voorgaande jaren, met name in het algemeen domein. Waarom dat zo wordt ervaren? *“Als ‘modeverschijnsel’; als een middel om te proberen de druk op de gemeente op te voeren. Maar ook door de woningbouwopgave, waardoor meer procedures door bezwaarmakers gestart worden.”*
- Inwoners en organisaties komen vaker inspreken, maken vaker bezwaar en benaderen sneller raadsleden in de laatste jaren, zo meent een van de fracties. *“De afstand tussen inwoners en organisaties en raadsleden voelt de laatste jaren daardoor kleiner.”* Soms pakken individuele raadsleden een rol in bemiddeling; het raadslid wordt benaderd door een inwoner of organisatie met een vraag en kijkt binnen de ambtelijke organisatie wie verantwoordelijk is om er (nogmaals) naar te kijken en het probleem zo tot een oplossing te brengen. In sommige gevallen slaagt dat.
- Het kunnen toepassen van maatwerk is mede afhankelijk van het domein, zo wordt benoemd; in het sociaal domein is dit vaker mogelijk dan in het algemeen domein.

Sociaal domein

- Een fractie stelt: *“In het sociaal domein loopt de gemeente voorop met informele aanpak. Bezwaarmakers voelen zich gehoord. Er wordt ook vaak een informele oplossing gevonden.”*

Algemeen domein

- De gemeente hanteert met name in het algemeen domein een ontmoedigingsbeleid, zo vindt een van de fracties; ingewikkelde juridische brieven die inwoners niet begrijpen (maar waarvan de ambtelijke organisatie meent dat alles goed op papier staat), brieven in plaats van een persoonlijk gesprek en gebrekkige communicatie richting inwoners naar aanleiding van vragen van inwoners.
- Als de gemeente ruimtelijke plannen heeft, denken inwoners vaak dat deze plannen een voldongen feit zijn, zo benoemt een andere fractie. De gemeente dient beter na te denken hoe zij aan de voorzijde (al bij de eerste brieven) met een juiste tone of voice duidelijk kan maken dat plannen niet in beton gegoten zijn. Regelmatige participatietrajecten zijn daarbij van belang. Participatietrajecten staan onder druk vanwege de druk van subsidies (schop moet in de grond) en een ambtelijke organisatie met onvoldoende capaciteit en die niet snel genoeg kan acteren.
- Bij gebiedsontwikkelingen, vergunningen en dergelijke zijn rechtszaken te voorkomen door vaker het gesprek aan te gaan als gemeente en als gemeente zich af te vragen of we voldoende doen om een rechtszaak te voorkomen (zoals in het sociale domein), zo benoemt een fractie.

Informatievoorziening richting gemeenteraad

- Over grote trajecten, vaak in de fysieke leefomgeving (denk aan Chroom 6, de Mestfabriek, Wijkvoort), wordt de raad voldoende geïnformeerd, zo vindt een van de fracties.
- Toch menen meerdere fracties dat de informatievoorziening verbeterd kan worden: *“Als je niet weet wat er speelt, weet je ook niet wat je mist. Je wil eerder bij zaken betrokken worden, om eventueel nog bij te kunnen sturen. Vaak wordt de raad te laat geïnformeerd.”* En een andere fractie benoemt: *“Na een rechtszaak met betrekking tot omgevingsplannen wordt de raad niet geïnformeerd door het college. In de krant lees ik pas de uitspraak.”* Ook benoemt deze fractie: *“Er wordt geen structurele informatie verstrekt, bijvoorbeeld via de p&c cyclus, wat wel interessant zou zijn voor de raad. Welke rechtszaken hebben gespeeld, wat is daarvan de uitkomst, wanneer wordt de gemeente in het gelijk gesteld en wanneer niet en wat zijn onderliggende trends?”*
- Er is bij meerdere fracties dan ook behoefte aan een overzicht bijvoorbeeld per kwartaal (en bijvoorbeeld via de p&c cyclus); een totaaloverzicht van bestuursrechtelijke én civielrechtelijke zaken, welke zaken door de gemeente gewonnen zijn, welke zaken door de gemeente verloren zijn, wat onderliggende trends zijn waarom inwoners, organisaties, of de gemeente rechtszaken aanspannen of waarom de gemeente wel of niet wint, welke aankomende rechtszaken gaan spelen en eventueel de gemeente vergeleken in een benchmark met andere gemeenten. Zo'n totaaloverzicht mist. Op basis daarvan denken de fracties eerder te kunnen bijsturen (indien een zaak nog niet bij de rechter ligt).
- Het jaarverslag van de commissies bezwaarschriften zijn niet bij alle fracties bekend. Of zijn wel bekend maar worden weinig gelezen. Fracties die de jaarverslagen wel kennen zijn van mening dat de jaarverslagen duidelijk zijn en niet anders hoeven te worden ingestoken.

7. Conclusies en aanbevelingen

Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek.

7.1 Conclusies

De conclusies luiden als volgt:

Bestuursrecht

Conclusie 1:

Slechts een klein aantal bezwaren resulteert in beroep (gemiddeld 10%), een nog kleiner aantal van de beroepszaken resulteert in hoger beroep (gemiddeld 25%)³⁵.

- Van het aantal ontvangen bezwaren, varieert het aantal beroepszaken in 2022, 2023 en 2024 tussen de 7% en 14%. Gemiddeld gaat dus zo'n 10% in beroep (1/10 deel).
- Na beroep gaat tussen 21% en 30% in hoger beroep in 2022, 2023 en 2024. Gemiddeld gaat dus zo'n 25% na beroep in hoger beroep (1/4 deel).

Conclusie 2:

De gemeente wordt voor *grosso modo* in 2/3 deel van de beroepszaken en in 4/5 deel van de hoger beroepszaken in het gelijk gesteld.

- De gemeente wordt in 240 beroepszaken in het gelijk gesteld en in 119 beroepszaken in het ongelijk gesteld. De gemeente wordt in 61 hoger beroepszaken in het gelijk gesteld en in 17 hoger beroepszaken in het ongelijk gesteld. Van de 359 beroepszaken in totaal wordt de gemeente in ongeveer 67% van de gevallen in het gelijk gesteld, van de 78 hoger beroepszaken in totaal wordt de gemeente in ongeveer 78% in het gelijk gesteld³⁶.
- In het sociaal en algemeen domein wordt de gemeente in 2022 t/m 2024 dus vaker in het gelijk gesteld dan dat zij in het ongelijk wordt gesteld, dit geldt zowel voor beroeps- als hoger beroepszaken.

Conclusie 3:

In het algemeen domein worden (in absolute zin) meer *beroepszaken* gevoerd dan in het sociaal domein, *terwijl hoger beroepszaken* (in absolute zin) juist meer in het sociaal domein worden gevoerd dan in het algemeen domein.

- Er worden van 2022 t/m 2024 in totaal 506 beroepszaken en 120 hoger beroepszaken gevoerd. Het betreft eerst een stijging tussen 2022 en 2023 en vervolgens een daling tussen 2023 en 2024 van het totaal aantal beroeps- en hoger beroepszaken; van 169 beroepszaken in 2022, naar 210 in 2023, naar 127 in 2024 en van in totaal 36 hoger beroepszaken in 2022, naar 46 in 2023, naar 38 in 2024 voor hoger beroepszaken³⁷.
- Van de 506 beroepszaken worden er 235 zaken in het sociaal domein en 267 zaken in het algemeen domein gevoerd. Van de 120 hoger beroepszaken worden er 78 zaken in het sociaal domein en 42 zaken in het algemeen domein gevoerd³⁸.

---

³⁵ Bron: tabel 2, 3 en 4, hoofdstuk 4.

³⁶ Bron: tabel 11, hoofdstuk 4.

³⁶ Bron: tabel 11, hoofdstuk 4.

³⁷ Bron: tabel 3 en 4, hoofdstuk 4.

³⁷ Bron: tabel 11, hoofdstuk 4.

³⁸ Bron: tabel 3 en 4, hoofdstuk 4.

³⁸ Bron: tabel 11, hoofdstuk 4.

Conclusie 4:

In het sociaal domein is het aantal beroeps- en hoger beroepszaken (in absolute zin) het meest gezakt tussen 2023 en 2024. In het algemeen domein geldt dit eveneens voor beroepszaken, maar stijgt het aantal hoger beroepszaken tussen 2022 en 2024 jaarlijks met een beperkt aantal zaken.

- In het sociaal en algemeen domein zakt het aantal beroepszaken met name tussen 2023 en 2024; van 94 in 2022, naar 97 in 2023, naar 48 in 2024 voor het sociaal domein en van 75 in 2022, naar 113 in 2023, naar 79 in 2024 voor het algemeen domein³⁹.
- Ook in het sociaal domein zakt het aantal hoger beroepszaken met name tussen 2023 en 2024; van 26 in 2022, naar 33 in 2023, naar 19 in 2024⁴⁰. In het algemeen domein is juist jaarlijks een kleine opeenvolgende stijging te zien van het aantal hoger beroepszaken; van 10 in 2022, naar 13 in 2023, naar 19 in 2024⁴¹.

Over conclusie 1 t/m 4 wordt opgemerkt dat de analyse van cijfers over rechtszaken is gebaseerd op de jaarverslagen commissies bezwaarschriften en aanvullende cijfers over deze jaarverslagen via afdeling JUR, met daarin opgenomen alle procedures in een jaar. Het gaat daarbij om zowel onherroepelijke zaken als niet onherroepelijke zaken.

Conclusie 5:

De gemeente zet binnen iedere processtap (bezwaar, beroep en hoger beroep) in op een informele aanpak, gericht op een minnelijke oplossing (zeker in het sociaal domein).

Na binnenkomst van het bezwaar wordt door de gemeente gekeken of informele afhandeling (zeker in het sociaal domein) mogelijk is. Is dat niet zo dan wordt opnieuw bij de formele afhandeling door de gemeente gekeken of alsnog een informele afhandeling mogelijk is. Tijdens de hoorzitting als onderdeel van de formele afhandeling door de gemeente, wordt weer getracht of het bezwaar informeel opgelost kan worden. Lukt dat niet dan wordt het bezwaar formeel afgehandeld, wat kan resulteren in een rechtszaak. Bij het beroepsschrift (als onderdeel van een rechtszaak) beoordeelt de gemeente opnieuw of een informele oplossing mogelijk is (bijvoorbeeld bij nieuwe argumenten van eiser). Ook tijdens beroep en hoger beroep wordt door de gemeente gepoogd een minnelijke oplossing te vinden, zonder de rechter.

Conclusie 6:

De gemeente is terughoudend in het zelf aangaan van hoger beroep.

Beroep of hoger beroep wordt vaker ingesteld door de bezwaarmaker (eiser) dan door de gemeente. Is de rechtszaak gegrond dan legt de gemeente zich veelal neer bij de uitspraak; zij hecht waarde aan de uitspraak van de rechter. Alleen als het gemeentelijk beleid met de uitspraak wordt geraakt of de uitkomst van een zaak relevant is voor andere zaken (precedentwerking), gaat de gemeente in hoger beroep. De ambtelijke organisatie geeft aan dat dit zeer weinig gevallen in de afgelopen jaren betreft.

Conclusie 7:

Beroeps- en hoger beroepszaken laten verschillende patronen zien op inhoud, op doorlooptijd en procesverloop en op uitkomsten (wie "wint" en waarom)⁴².

Inhoud

- Als besluiten geen standhouden, ligt dat meestal aan de zorgvuldigheid en/of de motivering; besluiten houden regelmatig geen stand wegens schending van art. 3:2 en 7:12 van het Awb (zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel).
- Er zit een voorspelbaarheid in de toetsing van de rechter; rechters hanteren consequent het uitgangspunt dat wettelijke criteria leidend zijn, beleidsregels slechts in uitzonderlijke situaties terzijde worden geschoven en persoonlijke gevolgen zelden voldoende zijn voor een ander besluit.
- De rechter legt de bewijslast consequent bij de eiser; zodra onduidelijkheid resteert valt dit bijna altijd uit in het nadeel van de eiser.

Doorlooptijd en procesverloop

- Procedures duren lang (gemiddeld 1 tot 5 jaar) zonder dat dit vaak tot andere uitkomsten leidt, herstelbesluiten verlengen procedures aanzienlijk (terwijl de materiële uitkomst vaak gelijk blijft).

³⁹ Bron: tabel 3 en 4, hoofdstuk 4.

⁴⁰ Bron: tabel 3 en 4, hoofdstuk 4.

⁴¹ Bron: tabel 3 en 4, hoofdstuk 4.

⁴² Bron: hoofdstuk 5.

- Een lange doorlooptijd komt met name door rechtelijke instanties (bijv. er zit zo'n 1,5 jaar tussen hoger beroep en een rechtelijke uitspraak van de Raad van State (RvS)), maar soms ook door de gemeente (bijv. pieken in de aantallen ingediende bezwaarschriften over één onderwerp, uitgebreide bezwaarprocedures).

Uitkomsten

- In het sociaal domein (Participatiewet, Tozo, bijzondere bijstand) betekent schending van de inlichtingplicht meestal intrekking/terugvordering, subjectieve verklaringen worden zelden als argument toegelaten en financiële gevolgen voor betrokkene worden zelden als onevenredig aangemerkt.
- In het algemeen domein (omgevingsvergunningen en handhaving) worden besluiten relatief vaak vernietigd maar blijven rechtsgevolgen geregeld in stand of leiden na herstel alsnog tot hetzelfde resultaat. Het probleem zit voornamelijk in de onderbouwing en dossiervorming. Daarbij is het beginselplicht⁴³ stevig, maar niet absoluut; zonder een zorgvuldige motivering waarom niet wordt gehandhaafd houdt het besluit vrijwel altijd geen stand.

Conclusie 8:

De gemeente zet in op het leren van rechtelijke uitspraken.

Alle gegronde beroeps- en hoger beroepszaken worden in het wekelijkse clusteroverleg met juridisch medewerkers, teambreed binnen de afdeling JUR of afdelingsbreed binnen de afdeling JUR besproken; welke nieuwe beslissing is nodig of welk beleid of welke regelgeving moet worden aangepast? Binnen de kwaliteitscirkels waar de afdeling JUR en de vakafdelingen deel van uitmaken, worden uitspraken ook regulier besproken. Indien nodig passen vakafdelingen, op advies van de afdeling JUR, beleid en/of regelgeving aan. Nieuwe jurisprudentie over rechtelijke uitspraken kan zorgen dat lopende beroepszaken en hoger beroepszaken anders moeten worden opgelost door de gemeente. Op verschillende manieren tracht de gemeente dan ook te leren van rechtelijke uitspraken.

Civilrecht

Conclusie 9:

Hoewel het beeld dat volgt uit de twee civielrechtelijke procedures in de scope van dit onderzoek vanwege de beperktheid van het aantal zaken vooral als indicatief kan worden opgevat, laten de rechtelijke uitspraken wel patronen zien op inhoud en op uitkomsten (wie "wint" en waarom).

Inhoud

- De gemeente staat civielrechtelijk sterk bij een zorgvuldige belangenafweging. Wanneer de gemeente een verdedigbaar en proportioneel standpunt inneemt, haar belangenafweging goed kan onderbouwen en geen evidente onzorgvuldigheid of onredelijkheid laat zien levert dit een sterke positie op.
- De civiele rechter toetst terughoudend en respecteert beleids- en beoordelingsruimte. De civiele rechter corrigeert alleen bij evidente onevenwichtigheid of onredelijkheid en respecteert bestuurlijke beoordelingsruimte.
- Actualiteit en de tijdsfactor zijn cruciaal in de beoordeling. De rechter kijkt nadrukkelijk naar ontwikkelingen in de tijd, niet alleen naar het formele startpunt.

Uitkomsten

- Redelijkheid en billijkheid begrenzen civiele claims. De rechter heeft oog voor persoonlijke omstandigheden, hoewel dit niet automatisch leidt tot toewijzing van civiele vorderingen. De rechter zoekt naar evenwicht en corrigeert alleen waar dat nodig is.
- Feitelijk gedrag en aannemelijkheid wegen zwaarder dan formele perfectie. Het ontbreken van (oude) formele besluiten leidt niet automatisch tot aansprakelijkheid. Langdurig voorspelbaar zijn in de uitvoering en acceptatie door betrokkenen is juridisch relevant. De civiele rechter beoordeelt het geheel van feiten en gedragingen, niet alleen de juridische vorm.

Algemeen

Conclusie 10:

Hoewel de gemeenteraad wordt geïnformeerd over bestuursrechtelijke procedures, voldoet de informatievoorziening niet volledig aan wat een aantal raadsleden verwacht.

---

⁴³ Beginselplicht: als de gemeente vaststelt dat een wettelijk voorschrift wordt overtreden, moet zij in principe handhavend optreden.

Jaarlijks informeert het college de raad via het jaarverslag van de commissies bezwaarschriften over (aantallen) bezwaren, beroeps- en hoger beroepszaken. Bij grote trajecten, vaak in de fysieke leefomgeving, worden raadsleden separaat geïnformeerd. Sommige raadsleden verwachten echter meer/andere informatie. Er is bij sommige raadsleden behoefte aan een overzicht per kwartaal (bijvoorbeeld binnen de p&c cyclus) waarbij een totaaloverzicht wordt gegeven van bestuursrechtelijke én civielrechtelijke zaken, in welke rechtszaken de gemeente in het (on)gelijk is gesteld, wat patronen zijn over waarom rechtszaken worden aangespannen, wat patronen zijn over waarom de gemeente wel of niet in het gelijk wordt gesteld en welke rechtszaken binnenkort gaan spelen. Zo'n totaaloverzicht mist momenteel voor deze raadsleden. Op basis daarvan denken deze raadsleden eerder te kunnen bijsturen (als een zaak nog niet bij de rechter ligt).

7.2 Aanbevelingen

In de periode 2022 t/m 2024 merkt de RKT op dat ongeveer 10% van de bezwaren resulteert in beroep en van deze 10% beroepszaken ongeveer 25% resulteert in hoger beroep. Van een omvangrijk aantal besluiten die de gemeente jaarlijks neemt, eindigt dus slechts een klein deel in beroep en een nog kleiner deel in hoger beroep. Ook de uitkomst van een rechtszaak is voor de gemeente over het algemeen positief; in beroeps- en hoger beroepszaken wordt de gemeente immers vaak in het gelijk gesteld (grosso modo in 2/3 deel resp. 4/5 deel). In het kader van de aanbevelingen is door de RKT dan ook vooral gekeken naar verbetermogelijkheden om wat al goed loopt, nog verder te optimaliseren. Als de gemeente nu bijvoorbeeld een 8 scoort, kan zij daar wellicht een 9 of 10 van maken? De aanbevelingen moeten dan ook als zodanig worden gelezen.

Hoewel de conclusies een duidelijke relatie hebben met de aanbevelingen, is de nummering van de aanbevelingen niet één op één gekoppeld aan de nummering van de conclusies. De aanbevelingen zijn geheel gericht aan het college.

Aan het College van Burgemeesters & Wethouders

Investeer (verder) in...

Aanbeveling 1: Investeer in motiveringskwaliteit en zet in op zorgvuldigheid van gemeentelijke besluiten.

Als bestuursrechters een besluit van de gemeente vernietigen is er vaak sprake is van onvoldoende onderbouwing van besluiten door de gemeente. Rechters toetsen ook op zorgvuldigheid van genomen besluiten door de gemeente en grijpen in bij onzorgvuldig handelen. Motivering en zorgvuldigheid blijken kwetsbaar gezien de rechtelijkere uitspraken in dit onderzoek. De aanbeveling is daarom om (nog meer) te investeren in de besluitkwaliteit aan de voorkant; maak motivering en zorgvuldigheid van een besluit een expliciet kwaliteitscriterium. Zie juridische procedures niet als risico, maar als signaalfunctie voor bestuurskwaliteit. Transparantie en uitlegbaarheid zijn minstens zo belangrijk als juridisch gelijk.

Denk daarbij verder aan:

- Onderbouw een gemeentelijk besluit voldoende.
- Maak bij de onderbouwing van een gemeentelijk besluit gebruik van een duidelijke juridische grondslag.
- Motiveer afwijkingen van beleid expliciet.
- Toets op proportionaliteit waarbij het gaat om het wege van de noodzaak voor een ingrijpende maatregel. Waarom is een maatregel noodzakelijk en waarom volstaan (welke) alternatieven niet?
- Pas het evenredigheidsbeginsel voldoende toe en zorg dat de belangenafweging voor inwoners en organisaties volledig en transparant is.

Aanbeveling 2: Investeer in consistent, proportioneel en voorspelbaar gemeentelijk handelen om civielrechtelijke procedures zover als mogelijk te voorkomen.

Civiele procedures zijn geen verlengstuk voor het bestuursrecht. De civiele rechter fungeert als vangnet, niet als structureel correctiemechanisme van bestuursbesluiten. Bestuursrechtelijke kwaliteit kan civielrechtelijke escalatie voorkomen. Voor het civielrecht geldt dat bestuursrechtelijke keuzes langs een billijkheidslat worden gelegd. Consistent, proportioneel handelen inclusief een zorgvuldige belangenafweging,

evenals voorspelbaar zijn in de uitvoering over langere tijd zijn dan ook belangrijke verdedigingslijnen voor de gemeente en dienen expliciet meegenomen te worden in bestuurlijke afwegingen en in de uitvoering. Specifiek voor financiële claims (bijvoorbeeld in relatie tot een schuldregeling en terugvordering/intrekking van (bijzondere) bijstand) geldt de noodzaak voor realisme; de onderbouwing hiervoor moet actueel, reëel en verdedigbaar zijn.

Denk daarbij verder aan:

- Stuur op het voorkomen van escalatie, niet op herstel via civiele procedures. Gebruik civiele procedures als spiegel voor de uitvoeringskwaliteit.
- Handel door de tijd heen consequent en voorspelbaar.
- Zorg dat besluiten proportioneel (dat wil zeggen redelijk) zijn.
- Borg dat financiële vorderingen realistisch (dat wil zeggen gematigd, niet te ambitieus) en goed onderbouwd zijn. Stuur niet primair op een maximale opbrengst voor de gemeente, maar op een houdbare en verdedigbare inzet.

Aanbeveling 3: Verstevig de communicatie richting aanvrager of bezwaarmaker over bewijsvoering.

Ontbrekende, onvolledige of niet-verifieerbare bewijsstukken leiden vaak tot afwijzing van een aanvraag of bezwaar door de gemeente. Met name in het sociaal domein is het uitkomstpatroon bij de rechter consistent; onduidelijkheid zorgt in het algemeen voor verlies voor de eiser. Eisers onderschatten structureel hun bewijslast. Het kan dat communicatie over bewijsvereisten door de gemeente onvoldoende effectief is. Procedures kunnen soms voorkomen worden door betere uitleg van de gemeente aan aanvragers of bezwaarmakers vooraf. De aanbeveling is daarom de preventieve rol van de gemeente te versterken; geef uitleg, geef begeleiding en doe aan verwachttingsmanagement.

Denk daarbij verder aan:

- Communiceer helder over de bewijsvereisten richting aanvrager of bezwaarmaker.
- Vermijd zoveel mogelijk ingewikkelde juridische brieven, ga liever tijdig het gesprek aan en reageer tijdig op vragen van aanvragers of bezwaarmakers.
- Zorg dat dossiers op orde zijn vóór gemeentelijk besluitvorming plaatsvindt; voldoen documenten van aanvrager of bezwaarmaker aan de formele eisen, aangevuld met objectieve bewijsvoering indien nodig? Zo niet, informeer de aanvrager of bezwaarmaker daarover.
- Blijf ambtelijk medewerkers trainen over formele eisen, het verzamelen en beoordelen van objectieve bewijsvoering en het vastleggen van relevante feiten, de motiveringsplicht en juridische zorgvuldigheid. Goed geïnformeerde medewerkers voorkomen fouten en versterken de juridische positie van de gemeente.

Houd vast...

Aanbeveling 4: Blijf inzetten op de informele aanpak voor de afhandeling van bezwaren.

De informele aanpak bij bezwaarprocedures is een aantal jaar een belangrijke werkwijze binnen de gemeente. Het doel is om conflicten tussen de inwoner en de gemeente zo vroeg mogelijk op een oplossingsgerichte en laagdrempelige manier aan te pakken, voordat een formele juridische procedure nodig is. De geboden oplossingen zijn divers; bijvoorbeeld aanpassing van het besluit, het verstrekken van heldere uitleg en communicatie of een door partijen gevonden creatieve oplossing buiten het juridisch kader, zo geven ambtelijk betrokkenen aan tijdens de interviews. Het leidt daarbij vaak tot intrekking van het bezwaar, niet het doel op zich maar wat wel een mooie bijvangst vormt voor de gemeente. De aanbeveling is dan ook om de inzet op de informele aanpak vast te blijven houden.

Aanbeveling 5: Blijf leren van rechtelijke uitspraken met feedbackloops en communiceer hierover richting de gemeenteraad.

Een aanzienlijk deel van bestuursrechtelijke procedures functioneert nu als verlengd besluitvormingsproces, waarbij de rechter tekortkomingen corrigeert die de gemeente zelf eerder had kunnen oplossen. Herstelbesluiten verlengen juridische procedures maar veranderen uitkomsten vaak niet. En vergroten de werkdruk, kosten en reputatierisico's voor de gemeente. Naast het feit dat de ambtelijke organisatie de rechtelijke uitspraken momenteel al frequent evalueert en daarop acteert, kan zij nog verder leren van vernietigde besluiten door de rechter. De aanbeveling is om feedbackloops in te bouwen; een frequente

analyse van verloren rechtszaken/vernietigde besluiten, waarom dat zo is en hoe te voorkomen/wat te verbeteren? Blijf rechtelijke uitspraken actief gebruiken als leerinstrument en communiceer jaarlijks over wat deze feedbackloops hebben opgeleverd richting de raad.

Inventariseer...

Aanbeveling 6: Inventariseer welke informatie raadsleden ten aanzien van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures wensen.

De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over bezwaren, beroeps- en hoger beroepszaken via de jaarverslagen van de commissies voor de bezwaarschriften sociaal en algemeen domein. Sommige raadsleden hebben de wens gedurende het jaar te kunnen bijsturen. Het gaat daarbij om verdiepend inzicht in bestuursrechtelijke én civielrechtelijke zaken; in welke rechtszaken de gemeente in het (on)gelijk is gesteld, wat patronen zijn over waarom rechtszaken worden aangespannen, wat patronen zijn over waarom de gemeente wel of niet in het gelijk wordt gesteld en welke rechtszaken binnenkort gaan spelen. Deze informatie zou mogelijk via de p&c cyclus (meermaals per jaar) inzichtelijk gemaakt kunnen worden. De aanbeveling is om de wensen van de raad ten aanzien van de informatievoorziening over rechtszaken nader bij hen te inventariseren en daarop te acteren.

Lijst met afkortingen

Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State	RvS
Afdeling Juridische Zaken & Inkoop	afdeling JUR
Algemene beginselen van behoorlijk bestuur	abbb
Algemene wet bestuursrecht	Awb
Centrale Raad van Beroep	CRvB
College van Burgemeester & Wethouders	college
Commissie bezwaarschriften sociale zaken / algemene zaken	commissie(s) bezwaarschriften
Gemeenteraad	raad
Gemeente Tilburg	gemeente ⁴⁴
Rekenkamer Tilburg	RKT

---

⁴⁴ Wat betreft bestuursrecht is het college van B&W of de burgemeester bevoegd, wat betreft civielrecht is de publiek-rechtelijke rechtspersoon, zijnde de gemeente Tilburg, bevoegd.

DEEL 2

**BESTUURLIJKE REACTIE
COLLEGE VAN BURGEMEESTER
EN WETHOUDERS**

Onderwerp	Datum
Onderzoek Rekenkamer Tilburg	12 mei 2026
Ons kenmerk	Uw kenmerk
3246034	
Afdeling	Doorkiesnummer
Juridische Zaken & Inkoop	9540
Behandelend ambtenaar	Fax
J. van de Wiel	
Postadres	Bezoekadres

Geachte leden van de Rekenkamer,

Allereerst willen wij u hartelijk bedanken voor dit onderzoeksrapport. Wij zijn uiterst content met de uitkomsten, omdat daaruit blijkt dat de stappen van de afgelopen jaren succesvol zijn en we veel procedures zorgvuldig en succesvol afronden. Ook dank aan afdeling Juridische Zaken, die input en veel capaciteit heeft geleverd om tot dit resultaat te komen. Er ligt een rapport waaruit we opmaken dat we al langer op de goede weg bezig zijn met enkele aandachtspunten voor de komende periode. Dat is waar het ons om gaat, een betrouwbare overheid met rechtvaardige procesvertegenwoordiging waarbij onze inwoners ervan uit kunnen gaan dat hun rechtszekerheid is geborgd. We gaan hierna in op uw aanbevelingen.

Aanbeveling 1: Investeer in motiveringskwaliteit en zet in op zorgvuldigheid van gemeentelijke besluiten.

- Overnemen. Deze aanbeveling nemen wij ter harte. Wij blijven hierbij refereren aan de noodzakelijke motivering als een belangrijk algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Aanbeveling 2: Investeer in consistent, proportioneel en voorspelbaar gemeentelijk handelen om civielrechtelijke procedures zover als mogelijk te voorkomen.

- Overnemen. Dit gebeurt al, met als een gevolg de beperkt aantal civiele zaken die in de scope van uw onderzoek viel. Wij investeren verder in het vermijden van civiele conflictsituaties.

Aanbeveling 3: Verstevig de communicatie richting aanvrager of bezwaarmaker over bewijsvoering. Ontbrekende, onvolledige of niet-verifieerbare bewijsstukken leiden vaak tot afwijzing van een aanvraag of bezwaar door de gemeente.

- Overnemen. Wij herkennen dat ontbrekende, onvolledige of niet-verifieerbare bewijsstukken regelmatig leiden tot afwijzing van aanvragen. Wij verkennen hoe wij aanvragers en bezwaarmakers nog duidelijker kunnen informeren over de eisen aan bewijsvoering.

Aanbeveling 4: Blijf inzetten op de informele aanpak voor de afhandeling van bezwaren.

- Overnemen. We herkennen de aanbeveling en zien dit als bevestiging dat we met de juiste aanpak bezig zijn. We zijn trots op deze aanpak en blijven hierin investeren.

Aanbeveling 5: Blijf leren van rechterlijke uitspraken met feedbackloops en communiceer hierover richting de gemeenteraad.

- Overnemen. Met dien verstande dat informatie over procedures die namens het college en/of de burgemeester worden gevoerd niet worden gecommuniceerd naar de Raad maar naar het college.

Aanbeveling 6: Inventariseer welke informatie raadsleden ten aanzien van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures wensen.

- Overnemen. Jaarlijks bieden wij de raad het jaarverslag aan, waarin wij de relevante trends en ontwikkelingen rondom in ieder geval de bestuursrechtelijke procedures uiteenzetten. Dit vormt in onze ogen een passend instrument voor raadsleden om zich hierover te informeren. Voor het komende jaarverslag 2025 wordt de mogelijkheid wederom aan raadsleden geboden zich nader (al dan niet mondeling) te laten informeren.

Kanttekeningen

Naast de positieve resultaten uit uw rapport, vragen wij aandacht voor het gebruik van Artificial Intelligence (hierna te noemen AI). Het is een snelle ontwikkeling met de nodige risico's binnen juridische contexten (hetgeen de rechtspraak ook bezighoudt). Wij gaan dan ook graag met u het gesprek aan over de inzet van AI voor toekomstige onderzoeken. Daarnaast was het bepalen van de juiste scope en het reproduceren van de (enorm diverse) data uit verschillende systemen, niet gemakkelijk. Het verlangde een nauwe samenwerking en afstemming tussen vraagsteller en inhoudelijk leverancier, alsook deskundigheid over de data. Wij herkennen ons dan ook niet in uw voorwoord omdat dit geen recht doet aan de gepleegde inzet en wederkerigheid in de samenwerking. Tenslotte laten wij u weten dat wij bewust niet vanuit individuele portefeuillehouders hebben gereageerd op uw verzoeken, om zo de scheiding tussen inhoud en juridische zaken te borgen.

Tot slot

Wij kijken er naar uit om samen met de raad en de ambtelijke organisatie verder invulling te geven aan de rechtvaardige procesvertegenwoordiging zoals wij die al langer ervaren. Wat dit aangaat is de titel van uw rapport treffend, omdat "ieder zijn recht heeft". Uw aanbevelingen zien wij daarbij als ondersteunend, waarvoor wij u – nogmaals – willen danken.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

mevr. ir. J.G. Robberse
wnd. gemeentesecretaris

mevr. F.Q. Gräper - van Koolwijk
burgemeester

BIJLAGEN

Bijlage 1: Vragenlijsten interviews

Portefeuillehouders:

1. Hoe vindt u dat de gemeente in zijn algemeenheid omgaat met rechtszaken? Wat wordt er gedaan om rechtszaken te voorkomen (bijv. uitgangspunten, werkwijzen e.d. op beleidsniveau)? Heeft de gemeente hier beleid op geformuleerd? Zo ja, hoe ziet dat eruit en hoe wordt dit gemonitord? Zo nee, waarom niet?
2. Bent u vanuit uw rol als portefeuillehouder in 2022, 2023 of 2024 betrokken geweest bij beroep, kort geding, bodemprocedures, verzoekschriften, hoger beroep? Op welke wijze bent u betrokken geweest? Welke sturing heeft u zelf gegeven?
3. Heeft u een rol gespeeld bij de opvolging van de gerechtelijke uitspraak door de gemeente? Op welke wijze?
4. Heeft de gemeente volgens u geleerd van rechtszaken die gegrond of gegrond zijn verklaard (bestuursrechtelijk) of zijn toegewezen (civielrechtelijk)?
5. Waar kan de gemeente volgens u verbetering aanbrengen in het proces van beroep (bestuursrechtelijk) of zaak in eerste aanleg (civielrechtelijk) t/m de opvolging van gerechtelijke uitspraken binnen de gemeente?

Ambtelijke organisatie:

1. Hoe vindt u dat de gemeente in zijn algemeenheid omgaat met rechtszaken? Wat wordt er gedaan om rechtszaken te voorkomen (bijv. uitgangspunten, werkwijzen e.d. op beleidsniveau)?
2. Kan de gemeente zelf (via het college, de portefeuillehouder(s) of ambtelijk mandaat?) een afweging maken tussen schikken of procederen? Wat weegt men mee in het maken van deze afweging?
3. Wat is uw eigen reflectie op de motiveringen van gerechtelijke uitspraken waar u bij betrokken bent geweest?
4. Heeft u een rol gespeeld bij de opvolging van de gerechtelijke uitspraak door de gemeente? Op welke wijze?
5. Heeft de gemeente volgens u geleerd van rechtszaken die gegrond of gegrond zijn verklaard (bestuursrechtelijk) en/of zijn toegewezen (civielrechtelijk)?
6. Waar kan de gemeente volgens u verbetering aanbrengen in het proces van beroep (bestuursrechtelijk) of zaak in eerste aanleg (civielrechtelijk) t/m opvolging van gerechtelijke uitspraken binnen de gemeente?
7. Een groot deel van de rechtszaken is in beroep/hoger beroep ingetrokken. Heeft u hier een verklaring voor?
8. Hoe wordt een goede balans gevonden tussen de toepassing van wet- en regelgeving enerzijds en het bieden van maatwerk en flexibiliteit anderzijds?
9. Hoe wordt volgens u invulling gegeven aan de motiveringsplicht en aan voldoende belangenafweging door de gemeente?
10. Wat zijn oorzaken voor een lange doorlooptijd? Welke rol kan de gemeente zelf spelen in het beperken van de doorlooptijd?

Advocaten in dienst van de gemeente:

Algemeen:

1. Hoe vindt u dat de gemeente in zijn algemeenheid omgaat met rechtszaken? Wat wordt er gedaan om rechtszaken te voorkomen (bijv. uitgangspunten, werkwijzen e.d. op beleidsniveau)?
2. Wat gaat er vooraf aan het starten van een civielrechtelijke procedure? Welke redenen voor het starten van een civielrechtelijke procedure zijn er?
3. Kunt u kort het proces schetsen van het moment dat er een kort geding, bodemprocedure of verzoekschriftprocedure wordt gestart t/m opvolging van rechterlijke uitspraak door de gemeente?
4. Wanneer wordt een zaak naar de stadsadvocaat doorgezeten (AKD)?
5. Hoe zorgt de gemeente volgens u dat zij een goede balans houdt tussen de toepassing van wet- en regelgeving enerzijds en het bieden van maatwerk en flexibiliteit anderzijds?

6. Hoe wordt volgens u invulling gegeven aan de motiveringsplicht en het zorg dragen voor voldoende zorgvuldigheid door de gemeente?
7. Wat zijn oorzaken voor een lange doorlooptijd? Welke rol kan de gemeente zelf spelen in het beperken van de doorlooptijd?

Gemeenteraad:

1. Hoe vindt u dat de gemeente in zijn algemeenheid omgaat met rechtszaken?
2. Hoe is de gemeenteraad betrokken geweest bij rechtszaken in 2022, 2023 en 2024?
3. Wat vindt u van de wijze waarop de gemeenteraad is betrokken?
4. Zijn de instrumenten⁴⁵ die de gemeenteraad heeft om (desgewenst) sturing en controle uit te oefenen voldoende en effectief ingezet door de gemeenteraad?

---

⁴⁵ Denk aan:

- Kaderstellend: Raadsagenda/raadsprogramma, planning & control (programmabegroting), start- of beleidsnotities, verordenende bevoegdheid, recht van initiatief, recht van amendement, motie, schriftelijke en mondelinge vragen en interpellatie.
- Controlerend: Planning & Control (jaarstukken), beleidsevaluaties, accountantscontrole, onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur, Rekenkamer onderzoeken, recht van onderzoek (enquête), mondeling & schriftelijk vragenrecht, informatieplicht van college en burgemeester, recht van interpellatie.

Bijlage 2: Overzicht zaaknummers rechtszaken

Bestuursrechtelijke procedures

Uitspraken beroep en hoger beroep in 2024

Beroep, gegrond

Sociaal domein

BRE 22/5839 TOZO
BRE 23/2538 PW
BRE 23/3987 PW
BRE 23/8935 PW
BRE 23/9229 PW
BRE 23/10234 PW
BRE 23/9343 PW

Algemeen domein

BRE 21/608 WET	BRE 23/11285 GEMWT
BRE 21/975 WOB	BRE 23/1434 WABOA
BRE 21/3444 WOB	BRE 24/2050 PW
BRE 22/5413 GEMWT	BRE 24/3049 BRP
BRE 23/115 WABOA	202300082/1/A2
BRE 23/2495	202108092/1/R2*
BRE 23/8945 VEROR	BRE 24/1434 WABOA
BRE 23/10971 GEMWT	BRE 24/4940 WOO

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij Afdeling bestuursrecht van de Raad van State (AbRvS) behandeld.

Beroep, ongegrond

Sociaal domein

BRE 22/1435 BBZ	BRE 23/2404 PW	BRE 24/1570 PW
BRE 22/1625 PW	BRE 23/2408 PW	BRE 24/3179 PW
BRE 22/4445 PW	BRE 23/2673 PW	BRE 24/4779 PW
BRE 22/4630 WMO15	BRE 23/2824 PW	
BRE 22/5282 WMO15	BRE 23/8989 PW	
BRE 22/5509 PW	BRE 23/9652 PW	
BRE 23/452 PW	BRE 23/10621 PW	
BRE 23/683 PW	SHE 23/3318 PW	

Algemeen domein

BRE 23/2900 ACTMIL	BRE 24/1666 WABOM	202305348/1/R4
BRE 23/2920 HOREC	BRE 24/1677 GEMWT	202306889/1/R4
BRE 23/3702 WABOA	BRE 24/4087 WET	202404343/1/R4
BRE 23/10033 GEMWT	BRE 24/5428 GEMWT	202303002/1/R2*
BRE 23/10553 GEMWT	BRE 24/5484	202305695/1/R2*
BRE 23/10554 GEMWT	BRE 24/1178 VEROR	202204002/1/R2*
BRE 23/12190 WABOA	SHE 24/637 WABOA	
BRE 24/894 GEMWT	SHE 24/1178 VEROR	

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij AbRvS behandeld.

Hoger beroep, gegrond

Sociaal domein

CRvB 22/248 TOZO

Algemeen domein

202207321/1/A3

202303104/1

202305068/1/R2

Hoger beroep, ongegrond

Sociaal domein

CRvB 22/592 NIOAZ	CRvB 22/3051 PW
CRvB 22/3054 PW	CRvB 21/2876 PW
CRvB 22/3939 PW	CRvB 21/2887 PW
CRvB 23/1249 PW	CRvB 21/2888 PW
CRvB 23/1273 PW	
CRvB 23/2335 WMO	
CRvB 22/2575 PW	
CRvB 22/2577 PW	

Algemeen domein

202201348/1/R2	202205778/1/R2
202201347/1/R2	202202606/1/R2
202201699/1/A3	202104193/1/R2
202203437/1/A3	1202201699/1/A3
202204156/1/A3	202303168/1/R2
202202921/1/R2	
202205111/1/R2	
202205483/1/R2	

Uitspraken beroep en hoger beroep in 2023

Beroep, gegrond

Sociaal domein

BRE 20/363 PW	BRE 22/200 PW
BRE 21/1398 PW	BRE 22/916 WMO
BRE 21/3017 PW	BRE 22/2167 PW
BRE 21/3620 WMO15	BRE 23/1783 WMO
BRE 21/3674 PW	BRE 21/1935 PW
BRE 21/3712 WMO15	BRE 21/2060 PW
BRE 21/3729 WMO15	BRE 21/2337 PW
BRE 21/4100 PW	BRE 21/4314 WMO15

Algemeen domein

BRE 20/9940 WABOA	BRE 23/3739 WOO
BRE 21/562 GEMWT	BRE 23/1856 GEMWT
BRE 22/14 AVG	202101244/1/R2*
BRE 22/728 WABOA	202102523/1/R1*
BRE 22/738 WABOA	202003559/3/R2*
BRE 23/2600	202101527/1/R2*
BRE 23/2994	202204370/1/R2*
BRE 23/3524 WOO	

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij AbRvS behandeld.

Beroep, ongegrond

Sociaal domein

BRE 21/1607 PW	BRE 21/2673 WET	BRE 21/3991 PW	BRE 22/1659 PW
BRE 21/1866 WET	BRE 21/2823 PW	BRE 21/4133 WMO15	BRE 22/2326 WMO15
BRE 21/2043 PW	BRE 21/2908 PW	BRE 21/4223 WMO	BRE 22/2365 PW
BRE 21/2130 PW	BRE 21/3037 PW	BRE 21/4339 PW	BRE 22/2676 PW
BRE 21/2137 PW	BRE 21/3594 PW	BRE 21/4669 PW	BRE 22/2955 BBZ
BRE 21/2298 PW	BRE 21/3619 WMO15	BRE 21/4916 PW	BRE 22/3465 PW
BRE 21/2424 PW	BRE 21/3732 PW	BRE 22/1457 PW	BRE 22/3876 PW
BRE 21/2672 WET	BRE 21/3910 PW	BRE 22/1547 PW	BRE 22/4098 TOZO

BRE 22/4154 PW
BRE 22/4686 PW
BRE 22/4740 WMO15
BRE 22/4870 PW
BRE 22/5302 PW
BRE 22/5685 JW
BRE 23/1713 PW

Algemeen domein

BRE 21/1676 ACTMI	BRE 21/5778 WABOA	BRE 22/3600 WABOA	BRE 22/4717 WET
BRE 21/2323 GEMWT	BRE 22/45 WABOM	BRE 22/3602 WABOA	BRE 23/30 GEMWT
BRE 21/2907 GEMWT	BRE 22/722 WOB	BRE 22/3614 WABOA	BRE 23/110 WABOA
BRE 21/3347 ACTMIL	BRE 22/1494 WABOA	BRE 22/3690 WET	BRE 23/1613
BRE 21/3349 ACTMIL	BRE 22/1841 GEMWT	BRE 22/3699 WET	BRE 23/1851 WABO
BRE 21/3502 WABOA	BRE 22/1962 GEMWT	BRE 22/3869 WET	BRE 23/2339 WET
BRE 21/4933 WABOA	BRE 22/2395 WABOA	BRE 22/3918 WABOM	BRE 23/2734 VEROR
BRE 21/5777 WABOA	BRE 22/3560 WABOA	BRE 22/3993 GEMWT	BRE 23/2896 WABOA

202303530/1/R2*
202203406/1/R2*
202108085/1/R2*
202205207/1/R2*
202201167/1/R1*

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij AbRvS behandeld.

Hoger beroep, gegrond

Sociaal domein

CRvB 20/3341 PW
BRE 21/1909 PW
CRVB 21/2050 PW
CRvB 21/703 PW

Algemeen domein

202200228/1/A2
202102025/1/R2

Hoger beroep, ongegrond

Sociaal domein

BRE 21/2388 PW	CRvB 22/2560 TOZO
CRvB 21/704 PW	CRvB 22/3024 PW
CRvB 21/3067 PW	
CRvB 21/3068 PW	
BRE 22/881 PW	
BRE 22/930 PW	
CRvB 22/796 PW	
CRvB 22/2112 WMO15	

Algemeen domein

202203561/1/A2
202100263/1/R2
202100827/1/R2
202104193/1/R2
202107925/1/R2
202203561/1/A3

Uitspraken beroep en hoger beroep in 2022

Beroep, gegrond

Sociaal domein

BRE 20/8442 PW	BRE 21/3384 PW
BRE 20/8920 PW	BRE 21/3436 TOZO
BRE 20/9502 PW	BRE 21/1535 PW
BRE 20/9932 PW	BRE 21/2267 PW
BRE 20/10004 PW	BRE 21/820 WMO15
BRE 20/10136 PW	BRE 22/1891 TOZO
BRE 21/1258 PW	
BRE 21/3183 PW	

Algemeen domein

BRE 20/152 WET	BRE 22/273 WABOA
BRE 20/8078 GEMWT	202103466/1/R2*
BRE 20/9283 WET	201905487/2/R2*
BRE 20/9210 WET	BRE 22/607 WABOA
BRE 20/9211 WET	BRE 22/608 WABOA
BRE 20/9212 WET	BRE 22/609 WABOA
BRE 20/9213 WET	BRE 22/610 WABOA
BRE 21/3136 GEMWT	BRE 22/611 WABOA

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij AbRvS behandeld.

Beroep, ongegrond

Sociaal domein

BRE 20/8220 WMO15	BRE 20/9889 PW	BRE 21/901 PW	BRE 21/1735 PW
BRE 20/8444 IOAZ	BRE 20/9991 PW	BRE 21/899 PW	BRE 21/1936 PW
BRE 20/8466 PW	BRE 20/10177 PW	BRE 21/951 PW	BRE 21/1925 PW
BRE 20/8850 PW	BRE 21/567 PW	BRE 21/1026 PW	BRE 21/2046 PW
BRE 20/8917 PW	BRE 21/655 TOZO	BRE 21/1059 WMO15	BRE 21/2316 PW
BRE 20/9282 PW	BRE 21/713 PW	BRE 21/1233 TOZO	BRE 21/2319 WMO15
BRE 20/9522 WMO15	BRE 21/797 PW	BRE 21/1639 PW	BRE 21/2778 TOZO

BRE 20/9882 PW	BRE 21/799 PW	BRE 21/1734 PW	BRE 21/3042 PW

BRE 21/3449 PW	BRE 22/822 TOZO
BRE 21/3834 TOZO	BRE 22/2130 PW
BRE 21/2501 PW	BRE 22/2938
BRE 21/4243 TOZO	
BRE 21/4251 TOZO	
BRE 21/4347 VEROR	
BRE 21/5752 PW	
BRE 21/5753 PW	

Algemeen domein

BRE 22/2104 WET	BRE 21/1662 WABOM	BRE 21/2861 GEMWT	BRE 21/3258 WABOA
BRE 20/8723 BRP	BRE 21/1689 WABOM	BRE 21/2917 GEMWT	BRE 21/3263 WABOA
BRE 20/9288 OPIUMW	BRE 21/1885 WABOA	BRE 21/3203 WOB	BRE 21/3993 GEMWT
BRE 20/9926 WET	BRE 21/2062 GEMWT	BRE 21/3193 WABOA	BRE 21/3994 GEMWT
BRE 21/155 WABOA	BRE 21/2442 WABOA	BRE 21/3251 WABOA	BRE 21/4195 WET
BRE 21/459 BRP	BRE 21/2365 WET	BRE 21/3252 WABOA	BRE 21/4438 GEMWT
BRE 21/1260 WABOA	BRE 21/2377 WABOA	BRE 21/3256 WABOA	BRE 21/4470 WABOA
BRE 21/1504 OPIUMW	BRE 21/2604 GEMWT	BRE 21/3257 WABOA	BRE 21/4471 WABOA

BRE 21/4472 WABOA
BRE 21/4473 WABOA
BRE 21/4474 WABOA
BRE 21/5026 GEMWT
BRE 22/3959 WABOA
202105360/1/R1
202100035/1/R2*
202200923/2/R2*

* Naar aanleiding van een raadsbesluit. Beroepen tegen raadsbesluiten in het ruimtelijk domein worden rechtstreeks bij AbRvS behandeld.

Hoger beroep, gegrond

Sociaal domein

CRvB 20/971 PW

Algemeen domein

BRE 21/444 GEMWT
202105732/1/A3
202005363/1/R2

Hoger beroep, ongegrond

Sociaal domein

CRvB 19/3249 PW	CRvB 20/3370 WMO15
CRvB 19/4127 PW	CRvB 20/3603 PW
CRvB 20/396 PW	CRvB 20/3604 PW
CRvB 20/1112 BBZ	CRvB 20/4341 PW
CRvB 20/2721 PW	CRvB 21/1361 PW
CRvB 20/2817 PW	CRvB 21/3417 NIOAW
CRvB 20/3362 PW	
CRvB 20/3368 WMO	

Algemeen domein

202200609/1/A3	202105951/1/A3

202005307/1/A2
202005385/1/A2
202006126/1/R2
202105913/1/A3
202107977/1/A3
202004494/1/R2
202006846/1/R3

Civilrechtelijke procedures

Uitspraken bodemprocedures in 2024

Afgewezen

C/02/409988 HA ZA 23-288

Uitspraken verzoekschriften in 2024

Afgewezen

C/02/418630 FT RK 24/70